

Załącznik
do Uchwały Nr XXXII/252/17
Rady Gminy Dygowo
z dnia 19 grudnia 2017 roku

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Dygowo
na lata 2018-2023

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	4
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	6
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA.....	15
1. POWIERZCHNIA I POŁOŻENIE GMINY	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ.....	15
3. DEMOGRAFIA.....	16
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA.....	17
5. GOSPODARKA	20
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	21
7. EDUKACJA I KULTURA	23
8. OCHRONA ZDROWIA.....	26
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	30
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	34
11. POMOC SPOŁECZNA	36
12. SEKTOR POZARZĄDOWY	48
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	50
14. BEZROBOCIE	54
15. BEZDOMNOŚĆ.....	57
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	57
17. SYTUACJA DZIECKA.....	61
18. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	68
19. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	70
20. RÓWNOŚĆ SZANS KOBIET I MĘŻCZYŹN.....	74
21. ANALIZA SWOT	78
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	86
1. MISJA.....	87
2. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	87
3. WDROŻENIE, MONITOROWANIE REALIZACJI, EWALUACJA STRATEGII.....	101
4. PROGNOZA ZMIAN.....	102
5. RAMY FINANSOWE	104
UWAGI KOŃCOWE.....	105

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo został przygotowany na lata 2018-2023. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, przeprowadzona na potrzeby opracowania dokumentu strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także na analizie ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych.

W ramach diagnozy analizie poddano takie obszary, jak: demografia, infrastruktura techniczna, komunikacja i transport, gospodarka, zasoby i warunki mieszkaniowe, edukacja i kultura, ochrona zdrowia, sport, rekreacja i turystyka, bezpieczeństwo publiczne, pomoc społeczna, sektor pozarządowy, bezrobocie, bezdomność, problemy uzależnień i przemocy w rodzinie, równość płci, sytuacja dziecka, sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych.

Przeprowadzone badania ankietowe dotyczyły sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej w gminie byli losowo wybrani mieszkańcy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 16 anonimowo wypełnionych arkuszy ankiet.

Wśród respondentów było 56,25% kobiet i 43,75% mężczyzn. Najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 36-50 lat (50%). Następnie *ex aequo* reprezentowane były grupy wiekowe poniżej 25 lat i 26-35 lat, które stanowiły po 18,75% tej próby. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 51-65 lat (12,50%).

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wzięło udział 19 osób, z których większość (52,63%) stanowili mężczyźni, a 47,37% stanowiły kobiety. Wśród respondentów najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 36-50 lat (42,11% ankietowanych). Kolejne liczne grupy stanowiły *ex aequo* osoby w wieku poniżej 25 lat i 26-35 lat (po 21,05%). Najslabiej reprezentowana była grupa osób w wieku 51-65 lat (15,79%).

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 12 ankiet wypełnionych przez pedagogów, nauczycieli lub dyrektorów funkcjonujących na terenie gminy placówek oświatowych.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii, **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, i **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały wskaźniki realizacji działań, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Opracowany dokument strategii stanowi materiał wyjściowy do konstruowania szczegółowych programów i projektów realizowanych w sferze społecznej. Skuteczność wyznaczonych działań w strategii będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 489 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1828),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2046),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 180),

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 157 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 546 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 220),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 162),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1851),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1860).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”

- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi (Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020), które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, będzie wspierał innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („region konkurencyjny, stwarzający wszechstronne możliwości rozwoju, zwłaszcza osobom przedsiębiorczym, wykształconym i kreatywnym oraz małym i średnim podmiotom gospodarczym”) i misję województwa („stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego, opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”) oraz wyznaczono 6 celów strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celu strategicznego nr 6. „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu” oraz służących jego osiągnięciu celach kierunkowych:

- 6.1 Wspieranie funkcji rodziny,
- 6.2. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej,
- 6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego,
- 6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej,
- 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej,
- 6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020

Przygotowanie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 poprzedziła weryfikacja strategicznych celów rozwojowych województwa pod kątem ich zgodności z obranymi celami przez Polskę i celami Wspólnoty w Strategii Europa 2020. Podczas aktualizacji strategii rozwoju województwa oszacowano powtórnie jego zasoby, potrzeby i główne kierunki działań. Program wykorzystuje dorobek tego procesu.

Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 realizował będzie cele unijnej strategii, dążąc do zwiększenia konkurencyjności regionu, zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Planowane działania w zakresie osiągnięcia celów rozwojowych województwa wpłyną na rozwój regionalnego potencjału w zakresie zasobów ludzkich i w ramach realizacji projektów infrastrukturalnych. Regionalny Program Operacyjny osiągał będzie rezultaty wskazane w Umowie Partnerstwa poprzez koncentrację tematyczną i terytorialną wsparcia na przedsięwzięciach odnoszących się do następujących osi priorytetowych:

- I Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie.
- II Gospodarka niskoemisyjna.
- III Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu.
- IV Naturalne otoczenie człowieka.
- V Zrównoważony transport.
- VI Rynek pracy.
- VII Włączenie społeczne.
- VIII Edukacja.
- IX Infrastruktura publiczna.
- X Pomoc techniczna.

Spośród ww. osi priorytetowych zakresu polityki społecznej dotyczą następujące: oś VI (rynek pracy), oś VII (włączenie społeczne), oś VIII (edukacja).

Oś priorytetowa VI – Rynek pracy

Priorytet inwestycyjny 8v: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 1: Wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro-, małych i średnich, które zrealizowały cel rozwojowy.

- Cel szczegółowy 2: Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne.

Priorytet inwestycyjny 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby nowo utworzonych przedsiębiorstw oraz utworzonych miejsc pracy w tych przedsiębiorstwach.

Priorytet inwestycyjny 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukującym pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 4: Zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Priorytet inwestycyjny 8iv: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 5: Wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3.

Priorytet inwestycyjny 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 6: Wdrożenie programów zdrowotnych dla chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, dedykowanych osobom w wieku aktywności zawodowej.

Oś priorytetowa VII – Włączenie społeczne

Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 1: Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie.

Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 2: Wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

Oś priorytetowa VIII – Edukacja

Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia, umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 1: Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci.
- Cel szczegółowy 2: Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.

Priorytet inwestycyjny 10iv: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu, realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 3: Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie.

Priorytet inwestycyjny 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego

- Cel szczegółowy 4: Wzrost kompetencji osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, w zakresie znajomości technologii informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Siła w Grupie”

(obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Stowarzyszenia Siła w Grupie obejmuje 8 gmin wchodzących w skład powiatu kołobrzesckiego i powiatu białogardzkiego, w tym gminę Dygowo)

Lokalna Strategia Rozwoju stanowi podstawę polityki rozwoju samorządów gmin wchodzących w skład LGD „Siła w Grupie”. W jej ramach przeprowadzono badania ankietowe, przedstawiono diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, dokonano analizy SWOT, a także zidentyfikowano występujące na obszarze LGD problemy i potrzeby. W omawianym dokumencie wyznaczono niżej przedstawione cele ogólne, cele szczegółowe oraz przedsięwzięcia:

CEL OGÓLNY I. – Wzmocnienie rozwoju gospodarczego terenu LGD do roku 2023

CEL SZCZEGÓŁOWY I.1 Rozwój przedsiębiorczości na terenie LGD do 2023 r.

PRZEDSIĘWZIĘCIA

I.1.1 Podejmowanie działalności gospodarczej.

I. 1.2 Rozwój przyjaznych środowisku przedsiębiorstw.

I.1.3 Tworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego.

CEL OGÓLNY II. – Rozwój atrakcyjności terenu LGD do roku 2023

CEL SZCZEGÓŁOWY II.1 Budowa, przebudowa i poprawa standardu infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej oraz związanej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego na terenie LGD do 2023 r.

PRZEDSIĘWZIĘCIA

II.1.1. Infrastruktura w zakresie turystyki, rekreacji i dziedzictwa kulturowego.

II.1.2 Mała infrastruktura w zakresie turystyki, rekreacji i dziedzictwa kulturowego.

CEL OGÓLNY III. – Budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie włączenia społecznego mieszkańców terenu LGD do roku 2023

CEL SZCZEGÓŁOWY III. 1 Transfer wiedzy, aktywizacja i integracja mieszkańców terenu LGD do 2023 r.

PRZEDSIĘWZIĘCIA

III.1.1 Działania edukacyjne, aktywizujące i integracyjne.

III.1.2 Funkcjonowanie LGD.

III.1.3 Projekty współpracy.

Strategia Rozwoju Gminy Dygowo na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Gminy Dygowo jest dokumentem umożliwiającym spójne i przemyślane prowadzenie polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Zawiera opis działań o charakterze długookresowym, wytypowanych w oparciu o przeprowadzoną analizę społeczno-gospodarczą gminy, przedstawioną w „Raporcie o stanie gminy”. Na podstawie wyników uzyskanych z raportu wyodrębniono najważniejsze zadania, uwzględniając przy tym wszystkie czynniki wpływające na wzrost gospodarczy i rozwój społeczeństwa, następnie sformułowano cel nadrzędny: „Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia”. Realizacja celu nadrzędnego wymaga rozwoju funkcji podmiejskiego obszaru osadniczego, zapobiegania bezrobociu, tworzenia przyjaznych warunków zamieszkania, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa oraz zwiększenia dostępu do infrastruktury publicznej. W strategii wyznaczono także następujące cele strategiczne i operacyjne:

PIERWSZY CEL STRATEGICZNY: Gmina Dygowo bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców i turystów.

Cele operacyjne:

1. Poprawa i utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego.
2. Zapewnienie ochrony i wsparcia dla rodzin.
3. Rozwój licznych i aktywnych organizacji pozarządowych oraz ich działalności.
4. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
5. Wsparcie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej.
6. Poprawa stanu technicznego placówek opieki zdrowotnej i opieki społecznej.
7. Rozwój sportu szkolnego i rekreacji.

DRUGI CEL STRATEGICZNY: Gmina Dygowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro-, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.

Cele operacyjne:

1. Promocja gospodarcza Gminy Dygowo – aktywne pozyskiwanie inwestorów.
2. Rozwój przedsiębiorstw funkcjonujących w Gminie.
3. Wsparcie innowacyjnych działań na rzecz gospodarki.
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy poprzez utworzenie i utrzymanie terenów atrakcyjnych pod względem ekologicznym.
5. Poprawa warunków komunikacyjnych z naciskiem na poprawę infrastruktury drogowej, budowę ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów oraz przystani kajakowych i kajaków w celu ożywienia ruchu turystycznego.
6. Rozwój budownictwa mieszkaniowego z naciskiem na mieszkania dla młodych.

TRZECI CEL STRATEGICZNY: Gmina Dygowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego, wspierającego rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Cele operacyjne:

1. Umacnianie Gminy Dygowo jako rozwijającego się ośrodka edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Podwyższanie jakości świadczonych usług edukacyjnych na szczeblu przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym oraz kształcenia ustawicznego.
3. Kształtowanie i rozwój pozaszkolnych form edukacji.

CZWARTY CEL STRATEGICZNY: Gmina Dygowo miejscem chroniącym dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury i poszerzanie oferty kulturalnej Gminy.
2. Rewitalizacja obiektów zabytkowych i terenów zdegradowanych.
3. Rozwój marki Łososiowe Dygowo i konkurencyjnych produktów turystycznych np. Dygowski szlak kulinarny, Szlak Dygowskich Pomników Przyrody.
4. Kreowanie postaw społecznych sprzyjających rozwojowi turystyki.
5. Dygowo miejscem spotkań miłośników historii regionu, wędkarstwa i koneserów potraw regionalnych.
6. Gmina Dygowo miejscem spotkań pasjonatów historii, wędkarzy, smakoszy dań z lokalnych produktów, przyjazna dla świadomego turysty.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. POWIERZCHNIA I POŁOŻENIE GMINY

Gmina Dygowo jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim. Zajmuje powierzchnię 128,5 km² i jest jedną z siedmiu powiatowych jednostek terytorialnych. Gmina Dygowo graniczy od południa z gminą Gościno, od zachodu z gminą Kołobrzeg, od północy z gminą Ustronie Morskie, od wschodu zaś z gminami Będzino (powiat koszaliński) i Karlino (powiat białogardzki).

W strukturze gminy znajdują się z 22 jednostki osadnicze, na które składają się miejscowość Dygowo – będąca siedzibą władz gminy – oraz 17 sołectw: Bardy, Czernin, Dębogard, Gąskowo, Jazy, Kłopotowo, Łykowo, Miechęcino, Piotrowice, Pustary, Skoczów, Stojkowo, Stramniczka, Świelubie, Włóścibórz i Wrzosowo. Najliczniej zamieszkiwanymi miejscowościami gminy, poza Dygowem (1 663 osoby), są: Wrzosowo (751 osób), Gąskowo (358 osób) i Czernin (356 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Stramniczka (62 osoby).

Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy usytuowany jest w północno-zachodniej części Pomorza Środkowego, w dorzeczu rzeki Parsęty, na terenie makroregionu Pobrzeża Koszalińskiego oraz na styku mezoregionów Wybrzeża Słowińskiego i Równiny Białogardzkiej.

Wiejska gmina Dygowo, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, Stowarzyszeniu Lokalnej Grupy Działania „Siła w Grupie”, Mieleńskiej Lokalnej Grupy Rybackiej oraz Stowarzyszeniu Gmin Polskich Euroregionu Pomerania.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Dygowo pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy oraz czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali atrakcyjne położenie geograficzne i komunikacyjne (w pobliżu wybrzeża Morza Bałtyckiego i Kołobrzegu), walory krajobrazowe (rzeka Parsęta, kompleksy leśne i tereny zielone, mokradło Pyszka), a także spokój i czyste środowisko naturalne. Duże znaczenie przywiązywali również

do stale rozwijającej się infrastruktury (modernizacja dróg, budowa chodników, boisk, ścieżek rowerowych i świetlic), sprawnie działającej komunikacji oraz atrakcyjności gospodarczej gminy. Respondenci docenili także organizowane w Dygowie imprezy masowe (Gonitwa Łososiowa, spływy kajakowe), infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (liczne obiekty sportowe i miejsca rekreacyjne dla mieszkańców) oraz rozwijającą się bazę agroturystyczną.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiał się brak miejsc pracy. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę lokalnych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie, co istotnie zmniejsza szanse na pozostanie w gminie osób młodych, a to z kolei jest jedną z przyczyn starzenia się społeczności lokalnej.

Według badanych duży problem stanowi komunikacja publiczna na obszarach wiejskich, słaba współpraca z sąsiednimi gminami nadmorskimi, niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna, a także brak dbałości o ogólnodostępny sprzęt sportowo-rekreacyjny, utrudniony dostęp do placówek kulturalnych i niewielka liczba zajęć pozaszkolnych.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2016 r. gmina Dygowo miała 5 705 mieszkańców, w tym 2 908 kobiet, które stanowiły 50,97% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 44 osoby na km². W latach 2014-2016 wahanom ulegała zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i osób starszych, wahała się także liczba osób w wieku produkcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 106	1 081	1 126
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 693	3 638	3 772
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	850	906	807
ogółem	5 649	5 625	5 705

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Dygowo przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba urodzeń	62	58	48
liczba zgonów	55	54	60
przyrost naturalny	7	4	-12

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

W analizowanym okresie liczba urodzeń w gminie Dygowo z roku na rok malała, wahała się natomiast liczba zgonów. Określany na podstawie przytoczonych danych przyrost naturalny był w latach 2014-2015 dodatni i malejący (odpowiednio: 7, 4), zaś w 2016 r., co może budzić niepokój, tendencja ta uległa niekorzystnej zmianie, osiągając wartość ujemną (-12).

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
zameldowania spoza gminy	107	171	113
w tym z zagranicy	–	–	–
wymeldowania poza gminę	45	37	103
w tym za granicę	–	–	–
saldo migracji ogółem	62	134	10

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. Saldo migracji, która w latach 2014-2016 odbywała się wyłącznie w ruchu wewnętrznym, ulegało dużym wahaniom (62, 134, 10) jednak bilans migracji był stale dodatni.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w latach 2014-2016 ulegał wahaniom; wynosił on odpowiednio: 15,05%, 16,11% i 14,15%. Nie można jednoznacznie wnioskować, iż mamy do czynienia ze starzeniem się społeczeństwa gminy, niemniej, obserwując dynamikę ruchu migracyjnego oraz wskaźniki przyrostu naturalnego w gminie, można zakładać, iż takie tendencje jednak są w demografii gminy obecne. Jak natomiast wiadomo, tendencja starzenia się społeczeństwa wymusza zmiany organizacyjne w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale też jest istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA

W gminie Dygowo bardzo dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa i kanalizacyjna. Stacje uzdatniania wody zlokalizowane w miejscowościach Skoczów i Włóścibórz (gmina Dygowo) oraz Bogucino (gmina Kołobrzeg) zaopatrują w wodę ponad 95% mieszkańców (5 430 osób). W 2016 r. długość tej sieci wynosiła 120,75 km. W analizowanym roku na obszarze gminy funkcjonowało ok. 112 km sieci kanalizacyjnej, z której korzystało 95% mieszkańców (5 420 osób). Ścieki z terenu gminy Dygowo odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni w Grzybowie (gmina Kołobrzeg). Dostarczaniem wody i odbiorem ścieków zajmuje się przedsiębiorstwo Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Kołobrzegu. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga sieć gazowa, która w 2016 r. zaopatrywała ok. 45% ludności (2 580 osób).

Długość dróg publicznych w gminie wynosi ok. 72 km (w tym drogi wojewódzkie 11 km, drogi powiatowe 61 km, drogi gminne 31,40 km). Odległość z Dygowo do Kołobrzegu to ok. 12 km, do Koszalina ok. 35 km, do Gryfic ok. 60 km, do Słupska ok. 102 km, natomiast do Szczecina ok. 140 km. Przez obszar gminy przebiega ważny szlak komunikacyjny – droga krajowa nr 163 (Kołobrzeg – Wałcz) łącząca Dygowo z Kołobrzegiem i Białogardem. Ponadto w odległości ok. 10 km od Dygowo przebiega droga krajowa nr 11 (Kołobrzeg – Koszalin) oraz w odległości ok. 20 km droga krajowa nr 6 (Kołbaskowo – Szczecin – Koszalin – Słupsk – Lębork – Gdynia – Gdańsk – Łęgowo), stanowiąca fragment międzynarodowej trasy E28.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa relacji Kołobrzeg – Szczecin oraz Kołobrzeg – Poznań, ze stacjami osobowymi w miejscowościach Dygowo i Wrzosowo oraz przystankiem w Jazach. Transport zbiorowy na terenie gminy Dygowo realizują: Arriva Sp. z o.o., PKS Złocieniec Sp. z o.o., M-Bus Przewozy Pasażerskie, „Kami” Usługi Przewozowe oraz Polregio Przewozy Regionalne. Dobre połączenia komunikacyjne posiadają mieszkańcy miejscowości Dygowo i Wrzosowo. Trudności komunikacyjne występują w sołectwach Pustary, Kłopotowo, Włóścibórz i Piotrowice.

Dane szczegółowe na temat infrastruktury technicznej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2016 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	120,57
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	5 430
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	112,04
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	5 420
oczyszczalnie ścieków	

liczba oczyszczalni ścieków	28
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	92
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	93 270
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	2 580
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie (w km)	ok. 72,00
w tym długość dróg gminnych (w km)	31,40

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Uzupełniając dane odnoszące się do infrastruktury technicznej, warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar edukacji, kultury, zdrowia oraz sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w latach 2014-2016 to:

- Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Stojkowo,
- Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach Dygowo (ul. Wiosenna, ul. Łukowa, ul. Kołobrzeska), Jazy, Włóscibórz, Piotrowice, Kłopotowo, Skoczów (II etap), Czernin, przebudowa drogi osiedlowej we Wrzosowie,
- Budowa oświetlenia drogowego w miejscowościach Dygowo (ul. Ogrodowa, ul. Kołobrzeska), Pustary, Stojkowo (zatoki autobusowe), Wrzosowo, Pyszka, Dębogard,
- Budowa oświetlenia autonomicznego w miejscowości Skoczów,
- Budowa chodnika przy drodze powiatowej w miejscowościach Bardy, Skoczów, Czernin, Dębogard,
- Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 163 od skrzyżowania z ul. Krótką do przystanku przy ul. Kołobrzeskiej,
- Budowa chodnika oraz oświetlenia w miejscowości Łykowo,
- Budowa drogi dojazdowej do świetlicy wiejskiej w Pustarach,
- Budowa progu zwalniającego w drodze gminnej we Wrzosowie,
- Przebudowa drogi powiatowej w miejscowości Miechęcino,
- Budowa przejścia dla pieszych przy drodze wojewódzkiej nr 163,
- Zakup i montaż wiat przystankowych w miejscowościach Wrzosowo (PKP), Stojkowo, Dygowo ul. Kołobrzeska, Dębogard (skrzyżowanie Dębogard – Pustary),
- Budowa ścieżki rowerowej na terenie gminy Dygowo,
- Wymiana pokrycia dachowego na budynku biblioteki w Dygowie,
- Budowa podjazdu dla niepełnosprawnych do budynku Ośrodka Zdrowia w Dygowie,

- Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Stojkowie,
- Zagospodarowanie terenu wokół stawu w Gąskowie, wokół stawu we Włóściborzu, renowacja stawu w Dębogardzie, budowa ogrodzenia stawu w Piotrowicach,
- Zagospodarowanie terenów w miejscowości Dygowo i Jazy,
- Budowa terenów rekreacji i wypoczynku w miejscowościach Stojkovo, Świelubie, Skoczów, Włóścibórz, Kłopotowo, Miechęcino, Wrzosowo i Piotrowice,
- Outdoor fitness w gminie Dygowo,
- Dostosowanie stadionu w Dygowie do wymogów PZPN-u,
- Budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowościach Łykowo, Bardy, Stojkovo, Jazy i Świelubie,
- Wykonanie przyłącza energetycznego do boiska w Kłopotowie, Włóściborzu i Jazach,
- Remont przystanku PKP w Jazach,
- Wymiana instalacji elektrycznej w budynku Urzędu Gminy Dygowo,
- Budowa remizy oraz zakup wyposażenia (samochód i system wspomaganie centrum zarządzania kryzysowego) dla OSP we Wrzosowie, zakup drabiny dla OSP Czernin,
- Wykonanie przyłącza strukturalnego do budynku Straży Gminnej,
- Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – Zespół Szkół w Dygowie, Świetlica wiejska w Bardach,
- Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia we Wrzosowie i Szkoły Podstawowej w Czerninie,
- Zagospodarowanie terenu cmentarza komunalnego przy ul. Wiosennej w Dygowie, remont ogrodzenia cmentarza we Wrzosowie.

5. GOSPODARKA

Gmina Dygowo ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują ok. 99 km², tj. 77% powierzchni gminy. Lasy stanowią ponad 18% jej terenu. Położenie gminy w sąsiedztwie strefy nadmorskiej i dużego ośrodka wczasowo-sanatoryjnego – miasta Kołobrzeg – stwarza warunki do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	12 852
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	9 894

powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	2 343
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	899

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Na terenie gminy Dygowo przeważają gleby wysokiej jakości zaliczane do klas bonitacyjnych IIIb, IVa i IVb. Pod względem przydatności najwięcej gleb ornyczych należy do typu żytniego bardzo dobrego, pszennego dobrego oraz żytniego dobrego. Dominującą formą prowadzenia działalności rolniczej jest rolnictwo indywidualne, w strukturze gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa o powierzchni od 1 ha do 15 ha.

Na obszarze gminy występują pokłady ropy naftowej (Wrzosowo), gazu ziemnego (Wrzosowo i Jazy), gliny morenowe wykorzystywane do produkcji cegły i drenów (Dygowo) oraz torfowiska. Dane na temat podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej	157	211	264

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

W latach 2014-2016 liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie rosła. Większość z nich funkcjonowała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (najczęściej w handlu, budownictwie i przetwórstwie przemysłowym oraz transporcie).

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat mieszkań w gminie Dygowo, liczby izb mieszkalnych i powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2014-2016 oraz dane na temat mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba mieszkań w gminie ogółem	1 509	1 519	b.d.
liczba izb mieszkalnych	6 483	6 531	b.d.
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	132 829	133 964	b.d.
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	88,02	88,19	b.d.
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	23,51	23,82	b.d.

liczba mieszkań komunalnych	5	5	5
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	12	12	12
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	267,73	267,73	267,73
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	53,55	53,55	53,55
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	14	14	11
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	19,12	19,12	24,34

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Dygowo.

W latach 2014-2015 (brak danych dotyczących 2016 r.) ogólna liczba mieszkań w gminie rosła, podobnie zwiększała się liczba izb mieszkalnych oraz łączna powierzchnia użytkowa mieszkań, a także przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę.

W analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach mieszkaniowych gminy utrzymywała się na takim samym poziomie (po 5 w każdym roku), podobnie liczba izb w mieszkaniach komunalnych (po 12) oraz łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (po 267,73 m²) i przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania komunalnego (po 53,55 m²). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę w latach 2014-2015 utrzymywała się na takim samym poziomie (po 19,12 m²), natomiast w 2016 r. zwiększyła się do 24,34 m².

W latach 2014-2016 gmina nie dysponowała mieszkaniem socjalnym.

W rozpatrywanym okresie przywrócono w gminie do użytkowania w sumie 9 budynków niemieszkalnych (1 w 2014 r., 3 w 2015 r. i 5 w 2016 r.) o łącznej powierzchni użytkowej odpowiednio: 361 m², 905 m² i 1 135 m².

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W Dygowie tej formy pomocy udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	27	23	24
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	232	196	124
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	55 730	54 565	26 713

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

W latach 2014-2016 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, ulegała niewielkim wahaniom, zmniejszała się natomiast liczba

przyznanych dodatków oraz wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (od 55 730 zł w 2014 r. do 26 713 zł w 2016 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

7.1. OŚWIATA I OPIEKA NAD DZIEĆMI

W analizowanym okresie lat 2014-2016 w gminie Dygowo funkcjonowały następujące placówki wychowania przedszkolnego i oświatowe:

- Punkt Przedszkolny nr 1 w Dygowie – ul. Kolejowa 10, 78-113 Dygowo,
- Punkt Przedszkolny nr 2 we Wrzosowie – Wrzosowo 55, 72-114 Wrzosowo,
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Czerninie (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa) – Czernin 29, 78-113 Dygowo,
- Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Dygowie (Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa, Publiczne Gimnazjum) – ul. Kolejowa 10, 78-113 Dygowo,
- Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza we Wrzosowie (Oddział Przedszkolny nr 2, Publiczna Szkoła Podstawowa, Publiczne Gimnazjum) – Wrzosowo 55, 78-114 Wrzosowo.

Szczegółowe dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do ww. placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego i oświatowe w gminie w roku szkolnym 2015/2016

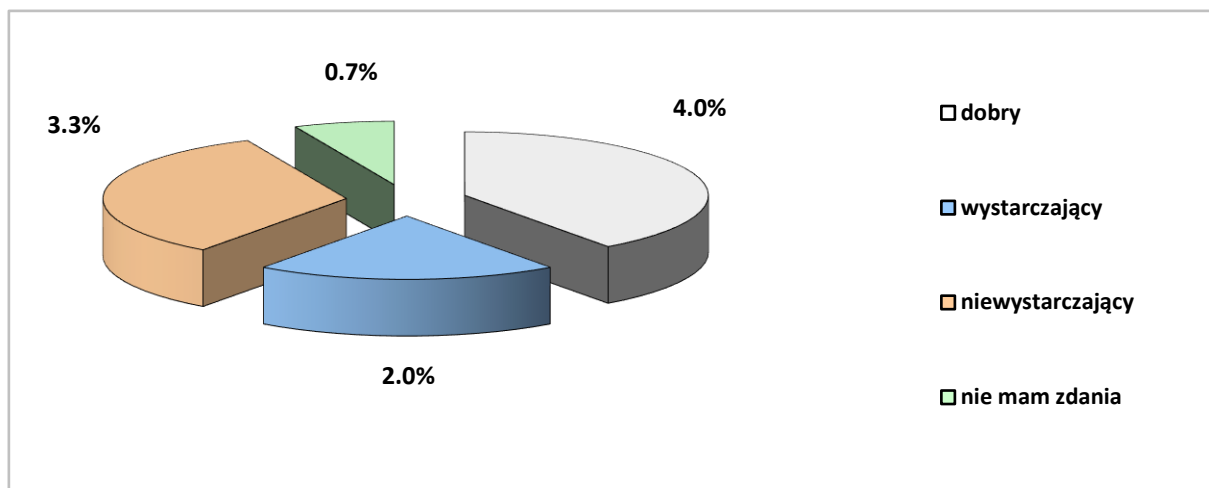
typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	5	112	10
w tym przedszkola	2	53	7
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	3	59	3
szkoły podstawowe	3	379	38
szkoły gimnazjalne	2	141	29
szkoły ponadgimnazjalne	–	–	–

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Na terenie gminy Dygowo w roku szkolnym 2015/2016 nie działała ani jedna placówka zajmująca się opieką nad dziećmi do lat 3.

Dane pozyskane z badania ankietowego pozwoliły poznać opinie mieszkańców gminy na temat dostępu do placówek oświatowo-wychowawczych oraz istniejących deficytów w tym obszarze. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie.

Wykres 1. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych został oceniony pozytywnie. Według 40% badanych jest on dobry, a kolejne 20% respondentów stwierdziło, że jest wystarczający. Jednak jedna trzecia ankietowanych uznała, że jest on niewystarczający. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 6,7% pytanych.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o deficyty w zakresie placówek oświatowych czy wychowawczych uczestnicy badania wskazywali przede wszystkim na brak świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży.

7.2. ŻYCIE KULTURALNE W GMINIE

Głównym animatorem życia kulturalnego w gminie jest Urząd Gminy w Dygowie, który zajmuje się upowszechnianiem kultury, organizowaniem imprez gminnych, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami, sprawuje opiekę nad amatorskim ruchem artystycznym oraz społecznym ruchem kulturalnym.

W gminie działają zespoły folklorystyczne: Zespół Śpiewaczy „Dygowianki” (powstał w 1980 r. przy Kole Gospodyń Wiejskich w Dygowie) oraz Ludowy Zespół Śpiewaczy „Dąbrówka” (powstał w kwietniu 2013 r. w Dębogardzie), który uatrakcyjniają wiele imprez lokalnych oraz promują pozytywny wizerunek Dygowa.

W gminie co roku odbywa się wiele imprez cyklicznych oraz okolicznościowych, w tym m.in. „Biesiada Łososiowa” i wędkarskie zawody spinningowe nad rzeką Parsętą, Koncert chórów polonijnych, Zlot pojazdów starych i zabytkowych, Dożynki Gminne, Gminny Turniej Recytatorski „Ptaki, Ptaszki i Ptaszeta Polne”, Gminny konkurs kolęd, festyn rekreacyjny z okazji „Dnia Dziecka” oraz koncerty okolicznościowe, pikniki sołeckie, a także imprezy feryjne.

Na terenie gminy funkcjonuje Biblioteka Gminna w Dygowie z 2 filiami wiejskimi w Gąskowie i Wrzosowie. Ich główną funkcją jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej.

W obszarze szeroko rozumianej kultury działa także 10 świetlic wiejskich. Ich działalność ma na celu integrację środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności mieszkańców oraz propagowanie działalności kulturalno-oświatowej i sportowej. Dane na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

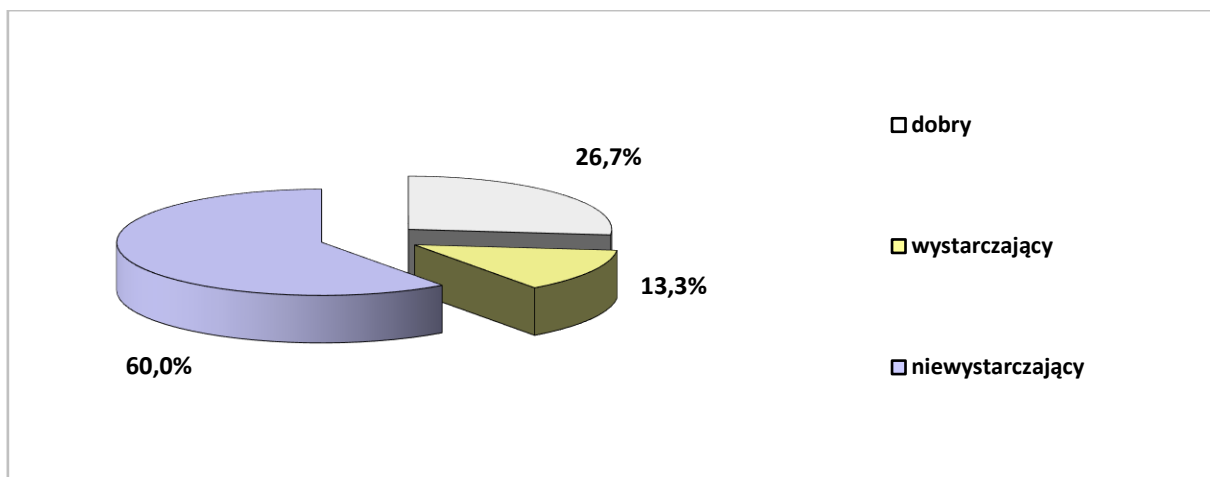
Tabela 10. Placówki kultury w gminie w 2016 r.

nazwa placówki	adres	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
Biblioteka Gminna w Dygowie	ul. Główna 6, 78-113 Dygowo	594	2
Filia Biblioteczna w Gąskowie	Gąskowo13b, 78-113 Dygowo		
Filia Biblioteczna we Wrzosowie	Wrzosowo 55, 78-114 Wrzosowo		
Świetlica wiejska w Dygowie	ul. Ogrodowa 14, 78-113 Dygowo	200	10
Świetlica wiejska we Wrzosowie	Wrzosowo 39a, 78-114 Wrzosowo		
Świetlica wiejska w Gąskowie	Gąskowo13b, 78-113 Dygowo		
Świetlica wiejska w Świelubiu	Świelubie 21/4, 78-113 Dygowo		
Świetlica wiejska w Bardach	Bardy 27, 78-113 Dygowo		
Świetlica wiejska w Jazach	Jazy 25a, 78-114 Wrzosowo		
Świetlica wiejska w Czerninie	Czernin 33a, 78-113 Dygowo		
Świetlica wiejska w Dębogardzie	Dębogard 5, 78-113 Dygowo		
Świetlica wiejska w Pustarach	Pustary, 78-113 Dygowo		
Świetlica wiejska w Piotrowicach	Piotrowice 23, 78-113 Dygowo		

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Uczestnicy badania negatywnie ocenili dostęp do placówek kulturalnych w gminie. Według 60% respondentów jest on niedostateczny. Jako dobry określiło go 26,7% ankietowanych, a 13,3% badanych przyznało, że jest wystarczający. Rozkład odpowiedzi na temat dostępu do oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wskazując placówki kulturalne lub formy zajęć artystycznych, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest utrudniony, ankietowani wymieniali kino, Dom Kultury, teatr, muzeum, kluby dla dzieci i amfiteatr.

8. OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy gminy Dygowo mają zapewnioną opiekę zdrowotną w trzech Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej (w tym w 1 stomatologicznym). Zapotrzebowanie mieszkańców gminy na środki farmaceutyczne zapewniają 2 punkty apteczne zlokalizowane w Dygowie i Wrzosowie (Punkt Apteczny przy ul. Kolejowej 2 w Dygowie oraz Punkt Apteczny „Pigułka”, Wrzosowo 54a). Dane na temat zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2016 r.

typ placówki	liczba placówek
zakłady opieki zdrowotnej	3
w tym niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	3
prywatne praktyki lekarskie	–
apteki i punkty apteczne	2

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Wykaz zakładów opieki zdrowotnej w gminie Dygowo w 2016 r.

- Prywatna Praktyka Lekarska Lekarz Medycyny Krystyna Woźniak, ul. Zielona 4, 78-113 Dygowo,

- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Lekarz Medycyny Jacek Zaleski, Wrzosowo 54a, 78-114 Wrzosowo,
- Indywidualna Praktyka Lekarska Grażyna Rozwód – stomatolog, ul. Kołobrzaska 28, 78-113 Dygowo.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu jednostek ochrony zdrowia. W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2016 r. uzyskane z Prywatnej Praktyki Lekarskiej Lekarza Medycyny Krystyny Woźniak w Dygowie.

Tabela 12. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2016 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
choroby tarczycy	3
otyłość	16
zaburzenia odżywiania	2
upośledzenie umysłowe	3
padaczka	3
dziecięce porażenie mózgowe	3
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	7
alergia – dychawica oskrzelowa	16
alergia pokarmowa	2
alergia skórna	2
zniekształcenie kręgosłupa	10
choroby układu moczowego	1
wady rozwojowe układu krążenia	1
zaburzenia rozwoju	12

Dane: Prywatna Praktyka Lekarska Lekarz Medycyny Krystyna Woźniak w Dygowie.

Tabela 13. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2016 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	39
choroby tarczycy	81
cukrzyca	141
niedokrwistość	7
choroby obwodowego układu nerwowego	47
choroby układu krążenia	570
w tym	
przewlekła choroba reumatyczna	3
choroba nadciśnieniowa	522
choroby naczyń mózgowych	23

niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	108
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	54
przewlekłe choroby układu trawiennego	36
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	328
pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	565

Dane: Prywatna Praktyka Lekarska Lekarz Medycyny Krystyna Woźniak w Dygowie.

W 2016 r. w Prywatnej Praktyce Lekarskiej Lekarza Medycyny Krystyny Woźniak w Dygowie objęto opieką czynną ogółem 38 dzieci i młodzieży oraz 857 pacjentów w wieku 19 lat i więcej. W analizowanym roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono otyłość i alergię – dychawicę oskrzelową (po 16 osób), zaburzenia rozwoju (12 osób), zniekształcenie kręgosłupa (10 osób) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (7 osób).

Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (570 osób), innymi schorzeniami wymagającymi czynnej opieki (565 osób), a także chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (328 osób) oraz cukrzycą (141 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 14. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2016 r.

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
lekarskie porady patronażowe oraz badania bilansowe, w tym przesiewowe niemowląt (dzieci podlegające badaniu)	101
lekarskie porady patronażowe oraz badania bilansowe, w tym przesiewowe niemowląt (dzieci zbadane)	90
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	183
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	0
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	212
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	156

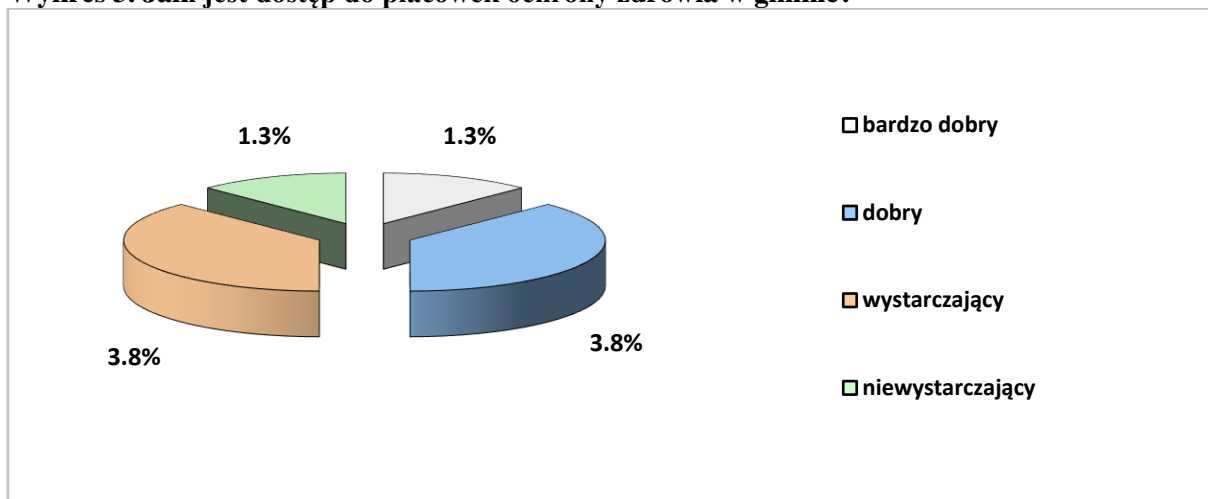
Dane: Prywatna Praktyka Lekarska Lekarz Medycyny Krystyna Woźniak w Dygowie.

W 2016 r. lekarskim poradom patronażowym oraz badaniom bilansowym, w tym przesiewowym podlegało 101 niemowląt, zbadanych zostało 90 niemowląt. Poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego zostało objętych 183 dzieci do lat 3. W rozpatrywanym roku pielęgniarki i położne nie realizowały wizyt profilaktycznych u dzieci do 1. roku życia.

Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto 212 dzieci i młodzieży, w tym 156 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Dygowo trzy pytania pozwalające uzyskać opinie na temat oceny dostępu do placówek służby zdrowia, o deficyty w tym zakresie oraz działania, jakie należałoby podjąć dla pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w obszarze ochrony zdrowia. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o dostęp do placówek służby zdrowia w gminie.

Wykres 3. Jaki jest dostęp do placówek ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do placówek ochrony zdrowia został oceniony pozytywnie. Według 37,5% respondentów jest on dobry, tyle samo ankietowanych uznało go za wystarczający, a kolejne 12,5% badanych stwierdziło, że jest on bardzo dobry. Jednocześnie 12,5% pytanych określiło go jako niewystarczający.

W odpowiedzi na pytanie: „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w gminie?”, ankietowani wymieniali najczęściej: ginekologa, okulistę, chirurga, laryngologa, pediatrę, kardiologa, onkologa, internistę, stomatologa, urologa, geriatrę, proktologa, psychiatrę i psychologa.

Uczestnicy badania wypowiedzieli się także w kwestii działań, jakie należałoby podjąć dla pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. Najczęściej postulowano ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów (zatrudnienie lekarzy lub wprowadzenie dyżurów specjalistów), zmniejszenie czasu oczekiwania na konsultacje lekarskie, przeprowadzanie corocznych i bezpłatnych badań profilaktycznych oraz zintensyfikowanie działań promujących zdrowy styl życia. Za równie ważne uznano stworzenie preferencyjnych warunków dla nowo uruchamianych gabinetów lekarskich oraz całkowitą refundację leków.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Na bazę służącą upowszechnianiu sportu i rekreacji w gminie Dygowo składają się następujące obiekty:

- boisko trawiaste, plac zabaw i stanica kajakowa na rzece Parsęcie w miejscowości Bardy,
- tartanowe boisko wielofunkcyjne, plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna w miejscowości Czernin,
- tartanowe boisko wielofunkcyjne, plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna w miejscowości Dębogard,
- boisko wielofunkcyjne „Orlik”, boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół, stadion sportowy, boisko do siatkówki plażowej, siłownia zewnętrzna, ścieżka rowerowa oraz place zabaw (ul. Główna, ul. Kolejowa i ul. Kołobrzaska) w miejscowości Dygowo,
- boisko trawiaste, tartanowe boisko wielofunkcyjne, plac zabaw w miejscowości Gąskowo,
- boisko trawiaste i plac zabaw w miejscowości Jazy,
- tartanowe boisko wielofunkcyjne, boisko trawiaste, plac zabaw w miejscowości Kłopotowo,
- plac zabaw w miejscowości Łykowo,
- stanica kajakowa na rzece Parsęcie, plac zabaw w miejscowości Miechęcino,
- tartanowe boisko wielofunkcyjne, boisko trawiaste, plac zabaw w miejscowości Piotrowice,
- tartanowe boisko wielofunkcyjne, boisko trawiaste, stanica kajakowa na rzece Parsęcie, siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw w miejscowości Pustary,
- tartanowe boisko wielofunkcyjne, boisko trawiaste, plac zabaw w miejscowości Skoczów,
- boisko trawiaste i plac zabaw w miejscowości Stojkowo,
- boisko trawiaste i plac zabaw w miejscowości Świelubie,
- tartanowe boisko wielofunkcyjne i plac zabaw w miejscowości Włocibórz,
- boisko wielofunkcyjne „Orlik”, tartanowe boisko wielofunkcyjne, boisko trawiaste, 2 boiska do siatkówki plażowej, 2 place zabaw oraz siłownia zewnętrzna w miejscowości Wrzosowo.

Ponadto w miejscowościach Bardy, Czernin, Dębogard, Dygowo, Gąskowo, Jazy, Kłopotowo, Łykowo, Miechęcino, Piotrowice, Włoscibórz i Wrzosowo znajdują się miejsca spotkań dla mieszkańców, wyposażone w drewniane wiaty, ławostoły i grille.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe. Należą do nich: Wiejski Klub Sportowy „Rasel” Dygowo, Gminny Klub Piłkarski „Wrzos” Wrzosowo, Dziecięca Akademia Sportu „Vitalis” Wrzosowo oraz Klub Darts Wrzosowo, Uczniowski Klub Sportowy „Grot” Dygowo, LUKS „Siódemka” Kołobrzeg – Filia Dygowo.

Do form promowania sportu na terenie gminy zaliczają się także organizowane cyklicznie turnieje i imprezy, m.in.: „Gonitwa łososiowa” (zawody sportowe trzech dyscyplin: kolarstwo, kajakarstwo, biegi), Gminny Turniej Sportowy Szkół Podstawowych, Gminny Turniej Wiedzy o Ruchu Drogowym i Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich.

Gmina Dygowo zajmuje obszar w granicach równiny morenowej dennej, zwanej Równiną Białogardzką. Jej teren jest w większości nizinny, lekko pofałdowany, poprzecinany przez prawe dopływy Parsęty. Wzniesienia osiągają średnio 45 m wysokości, najwyższym miejscem w gminie jest wzniesienie koło wsi Bardy, mające 46 metrów n.p.m., a od miejscowości Stramniczka, po miejscowość Stojkowo ciągnie się pas pagórków, z których najwyższy ma 45,2 m n.p.m. Obszar gminy leży w dorzeczu Parsęty, jednej z głównych rzek Pomorza i jej dopływów (Pysznicza – Pyszka, Bogucinka, Olszynka, Łosia, Malechowska Struga oraz licznych cieków wodnych. Na terenie gminy występują dwa niewielkie jeziora (Jezioro Bardy i Jezioro Stójkowo) oraz liczne wypełnione wodą małe oczka polodowcowe.

Naturalnym walorem krajobrazu jest położony w północno-zachodniej części gminy Rezerwat „Stramniczka”. Zajmuje obszar lasu i bagien o powierzchni 94,49 ha i należy do najciekawszych torfowisk mszarnych leżących w dorzeczu Parsęty. Ponadto na terenie gminy Dygowo znajdują się trzy specjalne obszary ochrony siedlisk (OSO) wchodzące w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 (obszary ptasie Stramniczka, obszary siedliskowe – Dorzecze Parsęty i Trzebiatowsko-Kołobrzegi Pas Nadmorski) oraz liczne pomniki przyrody.

Niezaprzeczalne walory przyrodniczo-krajoznawcze gminy, czystość i dobry stan naturalnego środowiska oraz kompleksy leśne o zróżnicowanym drzewostanie są warunkami umożliwiającymi rozwój turystyki. Największymi atutami gminy są bliskość Morza Bałtyckiego (ok. 12 km) oraz jej malownicze położenie w zlewni rzeki Parsęty, wykorzystywanej do uprawiania sportów wodnych i wędkarstwa. Szczególnym miejscem wypoczynku oraz bezpośredniego i bliskiego kontaktu z przyrodą jest Mokradło Pyszka,

powstałe dzięki podpiętrzeniu dna rzeki Pysznicy (prawobrzeżnego dopływu rzeki Parsęty) i przekierowaniu jej wód na obszar starej doliny. Na terenie mokradła znajduje się ścieżka rowerowa, parking samochodowy i wieża obserwacyjna. Do niewątpliwych atrakcji turystycznych należy znajdujący się także w miejscowości Pyszka, największy na Pomorzu Zachodnim (ponad 30 ha) Rodzinny Park Rozrywki – Pomerania Fun Park z Wioską Wikingów. Park zapewnia całoroczną, niezależną od pogody oraz sezonową rozrywkę dla osób w każdym wieku.

Przez gminę Dygowo przebiega szlak rowerowy o długości 28 km – Śladami historii ziemi dygowskiej (Dygowo – Bardy – Miechęcino – Włóścibórz – Piotrowice – Kłopotowo – Wrzosowo – Skoczów – Pyszka – Dygowo) oraz międzygminna Trasa wzdłuż rzeki Parsęty o długości 127,1 km (Kołobrzeg – Budzistowo – Obroty – Bogucino – Czernin – Bardy – Włóścibórz – Kłopotowo – Wrzosowo – Mierzyn – Karlino – Białogard – Żyletkowo – Dobrowo – Podborsko – Osówko – Wicewo – Sadkowo – Motarzyn – Krosino – Sucha – Wielawino – Storkowo – Radomyśl – Parsęcko (źródła Parsęty).

O wartościach kulturowych gminy Dygowo decyduje historia poszczególnych miejscowości oraz zachowane zabytki, do których należą nie tylko obiekty architektoniczne, lecz także stanowiska archeologiczne i zieleń komponowana:

- Czernin – gotycki kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP z XIV i XV w., częściowo rozbudowany w XVII i XIX w., wewnątrz kościoła stanowią cenne zabytki ruchome oraz chałupy ryglowane z I i II połowy XIX w.;
- Dębogard – chałupa ryglowana z I połowy XIX w.;
- Dygowo – neoromański kościół parafialny p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego z 1880 r., z trzykondygnacyjną wieżą z blendami zakończoną ceglany helmem w kształcie ostrosłupa oraz chałupy i stodoły ryglowane z I i II połowy XIX w.;
- Kłopotowo – gotycki kościół poewangelicki z przełomu XV i XVI w., jednonawowy z wieżą frontową i półkoliście zamkniętym prezbiterium, z wykorzystaniem murów kościoła z XIII w. oraz położony na terenie parku secesyjny pałac von Wedłów i Knobelsdorffów z 1911 r., o malowniczej bryle z wykuszami i wieżą z neobarokowym helmem i elementami dekoracji secesyjnej;
- Piotrowice – dwór z II połowy XIX w., z zabudowaniami gospodarczymi, park dworski oraz chałupa ryglowana z I połowy XIX w.;
- Pustary – neoklasycyzy pałac rodziny von Damm z II połowy XIX w., parterowy z piętrowym ryzalitem zwieńczonym krenelażem, park dworski;

- Skoczów – położony na terenie parku klasycystyczny pałac Schroderów i von Blankenburgów z 1839 r.;
- Stojkowo – budynek mieszkalno-gospodarczy ryglowany z I połowy XIX w.;
- Świelubie – gotycki kościół poewangelicki z XV i XVI w. oraz stodoła ryglowana z II połowy XIX w.;
- Włóścibórz – pałac o charakterze myśliwskim, zbudowany w stylu neogotyckim, z II połowy XIX w., (obecnie użytkowany jako Dom Pomocy Społecznej), park dworski;
- Wrzosowo – kościół filialny p.w. Przemienienia Pańskiego, gotycki w tradycji romańskiej, z XIII w., przebudowany w XV i XVI w., jednonawowy z masywną wieżą frontową, wewnątrz kościoła stanowią cenne zabytki ruchome oraz chałupy ryglowane z I i II połowy XIX w.

Ponadto na całym obszarze gminy Dygowo znajdują się 434 stanowiska archeologiczne – ślady osadnicze, osady, cmentarzyska oraz grody pochodzące z epoki kamienia (neolit), epoki brązu (kultura łużycka), epoki żelaza (kultura pomorska, kultura oksywska, kultura wielbarska, grupa dębczyńska, okres rzymski, okres starożytny, okres wczesnośredniowieczny i okres średniowieczny).

Na terenie gminy funkcjonuje 13 obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania, oferujących łącznie ponad 115 miejsc noclegowych. Ich dane adresowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 15. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2016 r.

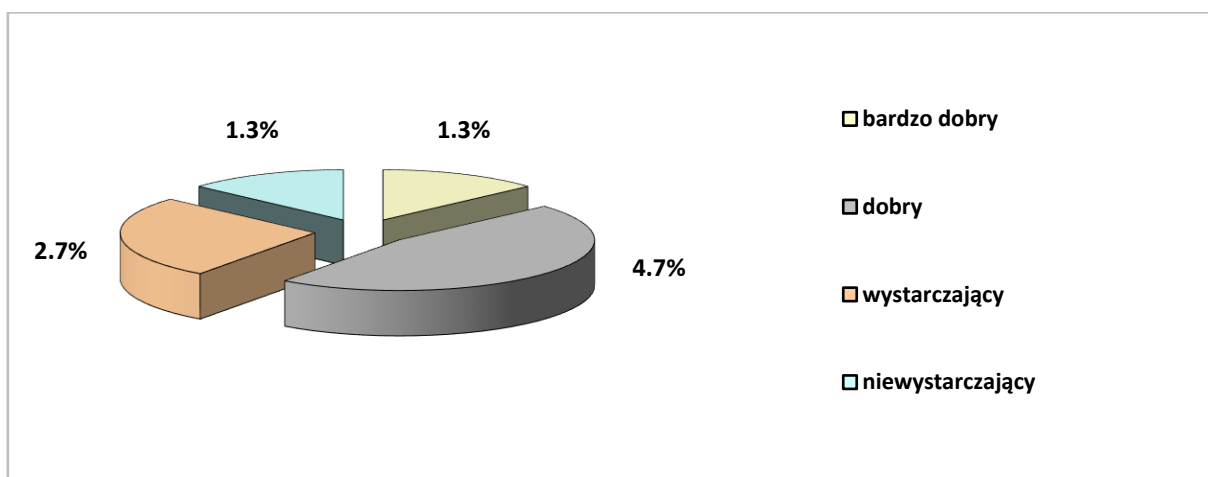
lp.	nazwa obiektu	adres	liczba miejsc
1.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Dębem” Lidia i Robert Gęsiarz	Czernin 80, 78-113 Dygowo	9
2.	Gospodarstwo Agroturystyczne Johannes Reese	Czernin 37, 78-113 Dygowo	8
3.	Gospodarstwo Agroturystyczne Grzegorz Gruchała	Czernin 43, 78-113 Dygowo	12
4.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Złota Reneta” Rafał Śluborski	Stojkowo 33, 78-113 Dygowo	15
5.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Da-Ma” Daniel Malanowski	Dębogard 30, 78-113 Dygowo	4
6.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Nad Stawem” Jolanta Pomes	Pustary, 78-113 Dygowo	5
7.	Gospodarstwo Agroturystyczne Tomasz Obłój	Wrzosowo-Gorzelnia, 78-114 Wrzosowo	12
8.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Dworek z Wolejłaki” Monika i Tomasz Biełooki	Dygowo, 78-113 Dygowo	10
9.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Stramniczka”	Stramniczka 7, 78-113 Dygowo	12
10.	Gospodarstwo Agroturystyczne Teresa Strąpoc	Jażdże 5, 78-114 Wrzosowo	8
11.	Domek wypoczynkowy nad rzeką	Wrzosowo 40, 78-114 Dygowo	8

12.	Pokoje gościnne „Oliwkowy Domek” Alina Tarczoń	ul. Kolejowa 15c, 78-113 Dygowo	b.d.
13.	Ośrodek Wędkarsko-Wypoczynkowy „Agrotur” Jan i Janina Szyszka	Stojkowo 40a, 78-113 Dygowo	12

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy Dygowo o ocenę dostępu do obiektów sportowo-rekreacyjnych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania pozytywnie ocenili dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie. Za dobry uznało go 46,7% ankietowanych, kolejne 26,7% respondentów stwierdziło, że jest on wystarczający, a 13,3% pytanych oceniło go bardzo dobrze. Dla 13,3% badanych jest on jednak niewystarczający.

Odpowiadając na pytanie o deficyty w sferze sportowo-rekreacyjnej w gminie, badani najczęściej wymieniali basen, lodowisko w okresie zimowym, ogólnodostępną halę sportową, boiska wielofunkcyjne w niektórych sołectwach, ścianę wspinaczkową i tor łuczniczy.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych Posterunku Policji w Dygowie w 2016 r. na terenie gminy popełniono ogółem 32 przestępstwa w 11 kategoriach. Wśród popełnionych czynów karalnych dominowało kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości (9 czynów), naruszenie zakazu sądowego (7), kradzież rzeczy i uszkodzenie mienia (po 4). Pod względem struktury wiekowej ustalonych sprawców przestępstw większość stanowiły osoby w wieku 31-40 lat (7 sprawców) oraz 41-50 lat (5 sprawców). Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Dane dotyczące przestępczości stwierdzonej na terenie gminy w 2016 r.

kategoria przestępstwa	liczba stwierdzonych przestępstw	wiek sprawców
kradzież rzeczy	4	21-30 lat – 1
kradzież z włamaniem	2	nie ustalono
kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości	9	31-40 lat – 4 41-50 lat – 3 51-60 lat – 1 pow. 60 lat – 1
naruszenie zakazu sądowego	7	21-30 lat – 3 31-40 lat – 2 41-50 lat – 3 pow. 60 lat – 1
uszkodzenie mienia	4	nie ustalono
uszkodzenie ciała	1	41-50 lat – 1
kierowanie pojazdem mechanicznym wbrew decyzji	1	31-40 lat – 1
oszustwo	3	nie ustalono
naruszenie miru domowego	1	nie ustalono
podrobienie podpisu	1	nie ustalono
poświadczenie nieprawdy	1	nie ustalono

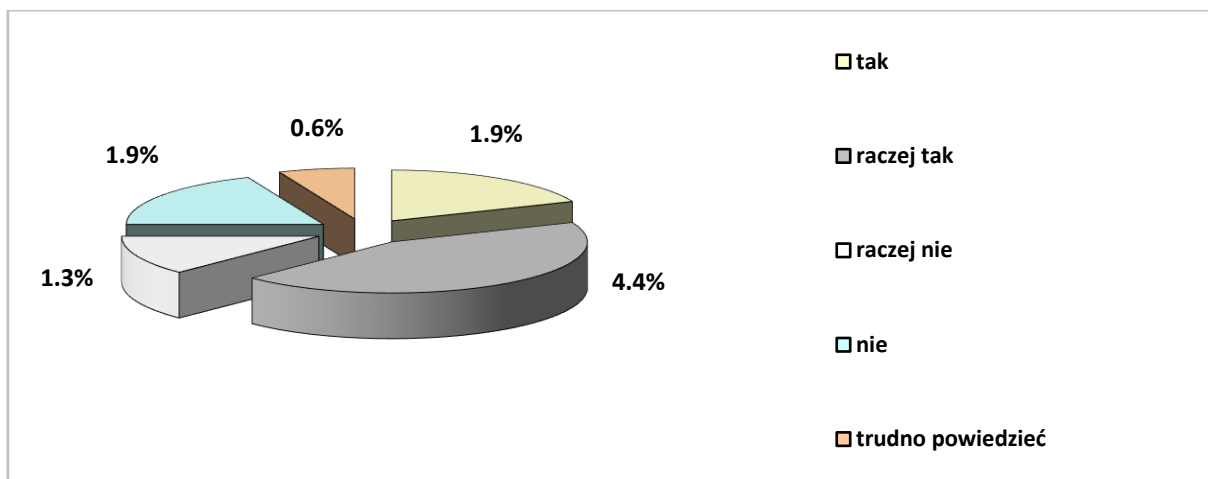
Dane Posterunku Policji w Dygowie.

Z analizy danych wynika, że w 2016 r. największej liczby przestępstw dopuszczono się w miejscowościach Dygowo – 11, Czernin – 5, Pustary i Wrzosowo – po 4, Jazy – 3, Gąskowo, Stramniczka i Włocibórz – po 2, a w sołectwach Łykowo i Piotrowice – po 1. W analizowanym roku udzielono pomocy 4 osobom w związku ze stwierdzeniem nadużywania przemocy w rodzinie. Podczas wykonywanych interwencji funkcjonariusze założyli 5 Niebieskich Kart (1 w sołectwie Czernin, 4 w miejscowości Dygowo).

Bezpieczeństwem mieszkańców i utrzymaniem porządku publicznego zajmowała się także funkcjonująca do 31 lipca 2017 r. Straż Gminna w Dygowie.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Dygowo pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Większość ankietowanych (62,6%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 31,3% badanych. Trudności z odpowiedzią na to pytanie miało 6,3% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu zmniejszenia przestępczości i poprawy poczucia bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby patroli policyjnych, (szczególnie w godzinach nocnych), rozbudowę monitoringu miejsc publicznych oraz poprawę oświetlenia w miejscowościach gminnych.

Respondenci zwrócili także uwagę na zintensyfikowanie działań profilaktycznych, upowszechnienie samopomocy sąsiedzkiej (organizowanie patroli obywatelskich) oraz zaostrzenie kar za popełnione przestępstwa i wykroczenia.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej – realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Z końcem 2016 r. kadrę GOPS-u stanowiło 11 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 17. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.

rodzaj stanowiska	liczba pracowników	o ilu pracowników powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	3	–

pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	5	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2016 r. w gminie Dygowo wskaźnik ten był spełniony, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 1 902 mieszkańców. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje potrzeba zwiększenia o 1 osobę liczby pozostałych pracowników ośrodka.

Tabela 18. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	3	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	–	–	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1	1
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		–		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Z końcem 2016 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik oraz trzech pracowników socjalnych. Dodatkowo kierownik miał ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, zaś specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiadał kierownik i jeden pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe. W analizowanym okresie od października 2012 r. do końca września 2015 r. kryterium to było ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Od 1 października 2015 r. kryteria dochodowe dla świadczeń z pomocy społecznej wynoszą odpowiednio: 634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie.

Odrębne kryterium dochodowe obowiązuje przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych. Od listopada 2012 r. do końca października 2015 r. w odniesieniu do dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się kryterium to zostało ustalone na poziomie 539 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności – 623 zł. Od 1 listopada 2015 r. wzrosły kryteria właściwe dla przyznawania świadczeń rodzinnych i dodatków im towarzyszących. Dochód na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie może przekraczać 674 zł, a jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, to wówczas kryterium dla tego rodzaju świadczeń wynosi 764 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2014-2016.

Tabela 19. Środki finansowe wydatkowane na pomoc mieszkańcom w latach 2014-2016

wielkość wydatków (w zł)	2014	2015	2016
ogółem	2 146 156	2 019 573	4 994 083
w tym na świadczenia pomocy społecznej	544 243	549 298	658 553
w tym na świadczenia rodzinne	1 601 913	1 470 275	1 633 456
w tym na świadczenia wychowawcze	–	–	2 702 073
na zadania własne gminy	544 243	549 298	658 553
na zadania zlecone gminie	1 601 913	1 470 275	4 335 530

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

W latach 2014-2016 środki finansowe przeznaczone przez gminę na pomoc mieszkańcom ulegały wahaniom, najwyższą wartość osiągając w 2016 r. – 4 994 083 zł (znacznym wzrost spowodowany był realizacją od 1.04.2016 r. Programu Rodzina 500+). Dominującą pozycję wśród wydatków stanowiły kwoty przeznaczone na realizację świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych.

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie usług opiekuńczych, zasiłków

stałych, celowych i okresowych oraz posiłku. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2014-2016.

Tabela 20. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	193	176	134
liczba rodzin	130	119	117
liczba osób w rodzinach	440	387	241
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	7,79%	6,88%	4,22%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2014-2016 zmniejszała się z roku na rok i wyniosła w ostatnim roku analizy 241 osób. Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy, w 2016 r. – odsetek ten zmniejszył się do 4,22%. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2016 r.

Tabela 21. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 r.

grupy wiekowe	liczba osób
0-16 lat	55
17-21 lat	17
22-30 lat	15
31-40 lat	26
41-50 lat	27
51-60 lat	39
61-70 lat	33
71 lat i więcej	27

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Tabela 22. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób
pracuje	13
pracuje dorywczo	1
nie pracuje	42
studiuje	0
uczy się	0
na rencie	11

na emeryturze	33
na zasiłku dla bezrobotnych	0
bezrobotny bez prawa do zasiłku	17

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2016 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (55 osób), następnie osoby w wieku 51-60 lat (39 osób) oraz osoby w wieku 61-70 lat (33 osoby). Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2016 r. stanowiły osoby niepracujące (42 osoby), drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów byli emeryci (33 osoby), natomiast trzecią grupę stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (17 osób).

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2016 r. stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z brakiem pracy. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie.

W latach 2014-2016 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu z roku na rok malała (do 56 rodzin w 2016 r.). Drugą bardzo częstą przyczyną udzielania pomocy była niepełnosprawność. Liczba rodzin objętych wsparciem Ośrodka z tego powodu również się zmniejszała (do 56 rodzin w 2016 r.). Trzecią przyczyną przyznawania wsparcia była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z tego powodu ulegała wahaniom (najwyższy poziom osiągając w 2015 r. – 60 rodzin).

Znacznie rzadziej GOPS udzielał pomocy z takich powodów jak: zdarzenie losowe, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, sytuacja kryzysowa i przemoc w rodzinie oraz bezdomność. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
ubóstwo	83	63	56	309	189	160
bezdomność	1	0	0	1	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	5	15	2	28	87	8
bezrobocie	55	40	25	236	162	91
niepełnosprawność	64	64	56	200	177	128
długotrwała lub ciężka choroba	50	60	50	155	168	115

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	33	35	19	180	153	78
w tym rodziny niepełne	11	15	7	47	64	30
w tym rodziny wielodzietne	22	14	3	142	84	22
przemoc w rodzinie	1	1	0	3	3	0
alkoholizm	17	13	8	49	40	10
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	4	0	7	6	0
zdarzenia losowe	1	0	6	5	0	16
sytuacja kryzysowa	2	0	0	12	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2014-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2014-2016

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
pieniężna	160	127	93	121	104	93	440	324	210
rzeczowa	105	72	71	66	44	52	429	189	153
praca socjalna	X	X	X	174	193	152	530	504	340
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	–	–	–	–	–	–
schronienie	1	–	1	1	–	1	1	–	3
usługi opiekuńcze	9	13	14	9	13	14	20	25	17
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	7	9	7	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

W latach 2014-2016 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Liczba osób w rodzinach objętych tą formą pomocy sukcesywnie się zmniejszała (530 osoby w rodzinach w 2014 r., 504 w 2015 r. i 340 w 2016 r.). Bardzo ważną formą wsparcia beneficjentów była także malejąca z roku na rok pomoc finansowa (440 osób w rodzinach w 2014 r., 324 w 2015 r. i 210 w 2016 r.).

Ważną formą wsparcia udzielonego mieszkańcom stanowiła pomoc rzeczowa, która w analizowanym okresie znacząco malała (z 429 osób w rodzinach w 2014 r. do 153 osób

w 2016 r.). Była ona świadczona głównie w postaci pomocy żywnościowej i posiłków. Wśród form wsparcia świadczonego przez GOPS znalazły się także usługi opiekuńcze i świadczenia w postaci schronienia.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny. W 2014 zawarto 22 takie kontrakty, w kolejnym roku analizy ich liczba znacząco spadła – do 10, natomiast w 2016 r. liczba kontraktów socjalnych wzrosła do 19.

Osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W analizowanym okresie Ośrodek ponosił odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej za 7 osób w 2014 r., 9 w 2015 r. i 7 osób w 2016 r. Dane na temat liczby skierowań do DPS-ów oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 25. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-ów	–	2	–
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ach	7	9	7

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego przyznawana jest pomoc asystenta rodziny. W latach 2014-2015 zatrudniano jednego asystenta rodziny, który sprawował pieczę nad 5 rodzinami dysfunkcyjnymi w 2014 r. i 4 rodzinami w 2015 r., natomiast w 2016 r. liczba asystentów rodziny wzrosła do 2 osób, które zajmowały się 4 rodzinami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie wykonywał także zadania wynikające z ustawy o Karcie Dużej Rodziny – w 2016 r. złożono 2 wnioski o przyznanie KDR. Ponadto w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej pn. Region dla Rodziny, skierowanego do rodzin wielodzietnych i seniorów, wydawano Zachodniopomorską Kartę Rodziny i Zachodniopomorską Kartę Seniora.

Kolejną formą wsparcia udzielanego mieszkańcom gminy był dodatek energetyczny. W analizowanym roku wpłynęło 8 wniosków o przyznanie takiego dodatku, wypłacono 52 świadczenia dla 5 rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie udzielał również pomocy w zakresie świadczeń niepieniężnych. W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie

dożywiania” udzielano wsparcia w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. W 2016 r. programem objęto 50 rodzin (133 osoby), w tym 30 uczniów.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej inicjował wiele działań na rzecz społeczności lokalnej, m.in.:

- tygodniowy wypoczynek dla 9 dzieci w wieku 7-13 lat z orzeczoną niepełnosprawnością w ramach projektu socjalnego „Aktywne i bezpieczne wakacje”,
- spotkanie opłatkowe dla 135 osób z terenu gminy, którego celem było zwiększenie poczucia przynależności do społeczności lokalnej,
- realizacja programów „Reaguj na przemoc” oraz „Postaw na rodzinę!” – sfinansowanie porad prawnych oraz zakup pakietu materiałów profilaktycznych,
- projekt socjalny „Mały krok nieprawidłowościom stop”, którego uczestnikami byli uczniowie kl. I-III gimnazjum i ich rodzice, zorganizowanie prelekcji dla rodziców w ZS w Dygowie oraz 18 zajęć warsztatowych dla dzieci.

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje Klub Seniora „Sercem młodzi”. W ramach działalności klubu zorganizowano: III edycję Senioriady pn. „Integracja w Plenerze”, „Bal Karnawałowy” i „Bal Seniora”, spotkania z okazji Dnia Babci i Dziadka oraz Dnia Matki, zajęcia fitness, nording walking, warsztaty komputerowe, warsztaty bębniarskie, pogadanki ze specjalistami z dziedziny okulistyki pn. „Dbajmy o oczy”, podologii pn. „Dbajmy o stopy” oraz psychiatrii, a także wyjazdy do Teatru Dramatycznego w Koszalinie, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu, Opery na Zamku w Szczecinie na spektakl „Zemsta Nietoperza” i Regionalnego Centrum Kultury w Kołobrzegu na występ kabaretu „Pend-Do-Lini” oraz spotkania przy kawie i pączku „Thusty poniedziałek”, przy ognisku „Powitanie lata” i przy „Karaoke”.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Dygowie przyznawał mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 26. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 278 008	1 212 365	1 421 887
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne	1 331	1 159	1 499

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń			wartość przyznanych świadczeń (zł)		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
zasiłek rodzinny	5 234	4 345	4 517	521 660	441 783	503 492
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	25	29	35	25 000	29 000	25 545
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	155	101	102	60 639	38 013	38 557
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	209	187	145	37 170	33 140	27 385
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	299	223	184	23 320	17 940	17 910
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	329	272	338	32 900	27 200	27 153
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	594	491	478	32 580	27 553	31 201
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1002	886	695	80 160	72 170	63 050
zasiłek pielęgnacyjny	1 641	1 542	1 449	251 073	235 926	221 697
świadczenie pielęgnacyjne	232	180	165	157 333	216 000	213 200
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	43	57	50	43 000	57 000	50 000
specjalny zasiłek opiekuńczy	26	32	178	13 173	16 640	36 400

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

W latach 2014-2016 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych wahała się (1 278 008 zł w 2014 r., 1 212 365 zł w 2015 r., 1 421 887 zł w 2016 r.). Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba przyznanych tego typu świadczeń także ulegała wahanom (5 234 w 2014 r., 4 345 w 2015 r., 4 517 w 2016 r.). Istotne formy wsparcia stanowiły również zasiłki pielęgnacyjne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w

szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, a także świadczenia pielęgnacyjne.

Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie realizował Program Rodzina 500+.

Tabela 28. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2016 r.

	2016
liczba świadczeń wychowawczych należnych (w sumie w 2016 r.)	5 420
w tym na pierwsze dziecko (w sumie w 2016 r.)	2 362
liczba świadczeń wychowawczych należnych (w grudniu 2016 r.)	647
w tym na pierwsze dziecko (w grudniu w 2016 r.)	277
liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia (w grudniu 2016 r.)	393
wartość (w zł) wypłaconych świadczeń wychowawczych (w sumie) w 2016 r.	2 702 073

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

W ramach Programu Rodzina 500+ GOPS przyznał mieszkańcom gminy w 2016 r. w sumie 5 420 świadczeń wychowawczych na łączną kwotę 2 702 073 zł.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2014-2016 mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	34	30	25
liczba przyznanych świadczeń	670	603	511
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	267 900	245 480	208 910

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2014-2016 GOPS wypłacał mieszkańcom gminy, systematycznie spadała (do 208 910 zł w 2016 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie funkcjonują przedstawione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 30. Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2016 r.

nazwa instytucji	adres	kategoria klienta	liczba miejsc
Dom Pomocy Społecznej we Włoszycborzu	Włoszycbórz 1, 78-113 Dygowo	osoby przewlekle somatycznie chore	105
Dom Pomocy Społecznej dla Psychicznie Chorych (prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Opieki „Senior”)	Piotrowice 1, 78-114 Wrzosowo	osoby psychicznie chore	41
Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Opieki „Senior”		osoby niepełnosprawne, seniorzy, ofiary przemocy w rodzinie	35 3
Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych	Kołobrzaska 28, 78-113 Dygowo	osoby uzależnione i współuzależnione	208
Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie		ofiary przemocy w rodzinie	
Klub Seniora „Sercem Młodzi”	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo	seniorzy z terenu gminy	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kołobrzegu obejmowała różnymi formami wsparcia dzieci i młodzież z terenu gminy Dygowo. Przedstawione poniżej dane odnoszą się do całego powiatu kołobrzесьkiego ze względu na brak możliwości wyodrębnienia danych wyłącznie dla gminy Dygowo. W roku szkolnym 2015/2016 placówka świadczyła dzieciom i młodzieży pomoc bezpośrednią w następujący sposób:

Działania diagnostyczne:

1. badania przesiewowe słuchu w ramach programu „Słyszę” – 865,
2. badania przesiewowe wzroku w ramach programu „Widzę” – 345,
3. badania przesiewowe mowy w ramach programu „Mówię” – 182.

Pomoc bezpośrednia udzielana dzieciom i młodzieży:

1. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – 39,
2. terapia logopedyczna – 94,
3. terapia psychologiczna, w tym psychoterapia – 38,
4. socjoterapia – 29,
5. inne zajęcia o charakterze terapeutycznym – 19,
6. zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu – 364,
7. zajęcia grupowe prowadzone w szkołach i placówkach oświatowych – 1 076,
8. interwencja kryzysowa – 42,

9. inne formy pomocy indywidualnej – 146,
10. inne formy pomocy grupowej – 42,
11. indywidualne porady zawodowe na podstawie badań – 20,
12. indywidualne porady zawodowe bez badań – 21,
13. porady bez badań – 390.

W 2016 r. mieszkańcy gminy Dygowo korzystali również z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat ogólnej liczby osób objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2016 r.

nazwa i adres instytucji	kategoria klienta
Dom Pomocy Społecznej w Nowych Bielicach, Nowe Bielice 1-3, 76-039 Biesiekierz	osoby niepełnosprawne intelektualnie
Dom Pomocy Społecznej w Kołobrzegu, ul. Ogrodowa 3, 78-100 Kołobrzeg	osoby starsze oraz osoby przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii, ul. Szpitalna 1, 05-530 Góra Kalwaria	osoby przewlekle somatycznie chore oraz osoby przewlekle psychicznie chore
Dom Pomocy Społecznej w Gościnie, ul. Karlińska 1, 78-120 Gościno	osoby starsze
Zakład Aktywności Zawodowej przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kołobrzegu, ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg	osoby z upośledzeniem umysłowym
Ośrodek Wczesnej Interwencji przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kołobrzegu, ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg	osoby z upośledzeniem umysłowym
Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kołobrzegu, ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg	osoby z upośledzeniem umysłowym
Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kołobrzegu, ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg	osoby z upośledzeniem umysłowym
Środowiskowy Dom Samopomocy przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kołobrzegu, ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg	osoby z upośledzeniem umysłowym
Dom Pomocy Społecznej przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kołobrzegu, ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg	osoby z upośledzeniem umysłowym
„Feniks” Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin i Przyjaciół, ul. Warszawska 15, 78-100 Kołobrzeg	osoby psychicznie chore
Polski Czerwony Krzyż Zachodniopomorski Zarząd Okręgowy Zarząd Rejonowy, Grunwaldzka 20, 75-001 Koszalin	osoby zagrożone ubóstwem
Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Kołobrzegu, ul. Graniczna 6, 78-100 Kołobrzeg	osoby zagrożone ubóstwem, zdarzenia losowe

Powiatowy Urząd Pracy ul. Katedralna 46-48, 78-100 Kołobrzeg	osoby bezrobotne, osoby poszukujące pracy
Poradnia Leczenia Uzależnień, ul. Łopuskiego 31-33, 78-100 Kołobrzeg	osoby uzależnione i współuzależnione
Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, ul. Okopowa 15, 78-100 Kołobrzeg	osoby uzależnione i współuzależnione

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Ponadto mieszkańców gminy Dygowo obejmuje zasięgiem swego działania zlokalizowana w Kołobrzegu jednostka powiatowa – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR-u w Kołobrzegu w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2014-2016.

Tabela 32. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	7	4	4
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	6	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	15	13	20
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	6	3	3
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	9	3	11

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu.

W analizowanym okresie w rodzinach zastępczych umieszczono 7 dzieci w 2014 r. i po czworo dzieci w dwóch kolejnych latach, natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczono 6 dziecko w 2014 r. W rozpatrywanym okresie w rodzinach zastępczych przebywało w poszczególnych latach odpowiednio: 15, 13 i 20 dzieci z terenu gminy, natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych odpowiednio 6, 3 i 3 dzieci. Liczba rodzin zastępczych, które obejmowały opieką dzieci z terenu gminy, to odpowiednio: 9, 3 i 11.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

W 2016 r. na terenie gminy Dygowo funkcjonowało 10 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Roczny Program współpracy Gminy Dygowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku

publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, wsparcia rzeczowego, wymiany informacji oraz promowania działalności organizacji. Poniższa tabela przedstawia dane na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 33. Organizacje pozarządowe w gminie w 2016 r.

lp.	nazwa organizacji	adres	charakterystyka prowadzonych działań, określenie do jakiej grupy mieszkańców gminy są one adresowane
1.	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Opieki „Senior”	Piotrowice 1 78-114 Wrzosowo	integracja środowisk lokalnych, działania na rzecz seniorów, wspieranie osób niepełnosprawnych, prowadzenie stacjonarnej opieki, świadczenie usług rehabilitacyjnych i wypożyczanie sprzętów rehabilitacyjnych
2.	Wiejski Klub Sportowy „Rasel”	ul. Kolejowa b/n 78-113 Dygowo	zajęcia rozwijające umiejętności gry w piłkę nożną, oferta skierowana do wszystkich mieszkańców
3.	Gminny Klub Piłkarski „Wrzos” Wrzosowo	Wrzosowo 55 78-114 Wrzosowo	zajęcia rozwijające umiejętności gry w piłkę nożną, oferta skierowana do wszystkich mieszkańców
4.	Uczniowski Klub Sportowy „Grot”	ul. Kolejowa 10 78-113 Dygowo	zajęcia rozwijające umiejętności gry w piłkę siatkową, oferta skierowana do wszystkich mieszkańców
5.	Dziecięca Akademia Sportu „Vitalis”	Wrzosowo 55 78-114 Wrzosowo	zajęcia rozwijające różnorodne dyscypliny sportowe, oferta skierowana do wszystkich mieszkańców
6.	Ochotnicza Straż Pożarna	ul. Ogrodowa 14 78-113 Dygowo	zapobieganie pożarom, akcje ratowniczo-gaśnicze, pomoc w wypadkach drogowych, szkolenie młodzieży w ww. zakresie; oferta skierowana do wszystkich mieszkańców
7.	Ochotnicza Straż Pożarna	Wrzosowo 39/1 78-114 Wrzosowo	
8.	Ochotnicza Straż Pożarna	Czernin 24 78-113 Dygowo	
9.	Ochotnicza Straż Pożarna	Piotrowice 22 78-114 Wrzosowo	
10.	Ochotnicza Straż Pożarna	Stojkowo 17 78-113 Dygowo	

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

W 2016 r. w gminie Dygowo funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na ich temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 34. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2016 r.

lp.	nazwa/działania na rzecz rodzin	adres
-----	---------------------------------	-------

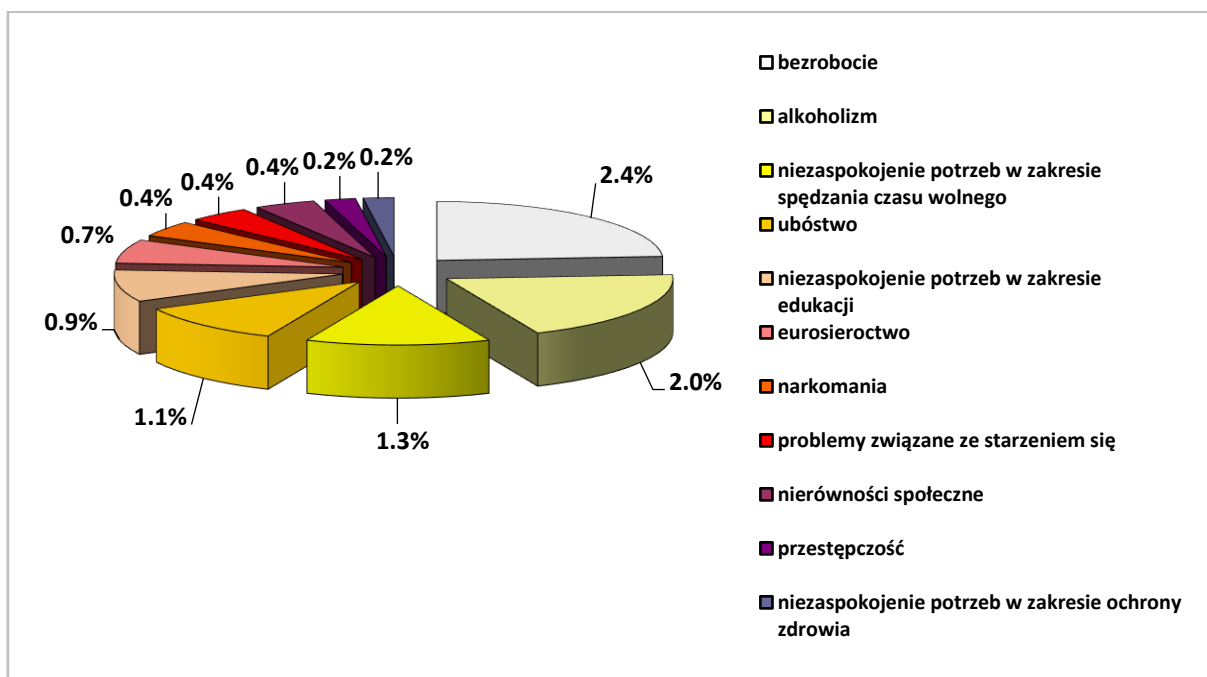
1.	Parafia p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego – parafialne koło Caritas (pomoc rodzinom ubogim i osobom niepełnosprawnym) Kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP Kościół filialny p.w. św. Jana Apostoła i Ewangelisty	Plac Wolności 4, 78-113 Dygowo Czernin, 78-113 Dygowo Świelubie, 78-113 Dygowo
2.	Parafia p.w. Przemienienia Pańskiego Kościół filialny p.w. św. Andrzeja	Wrzosowo 27A, 78-114 Wrzosowo Kłopotowo, 78-114 Wrzosowo

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Dygowo oraz określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono 16 anonimowo wypełnionych ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień. Uczestników badania poproszono na wstępie o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie. Respondenci mieli możliwość dokonania wielokrotnego wyboru odpowiedzi. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?

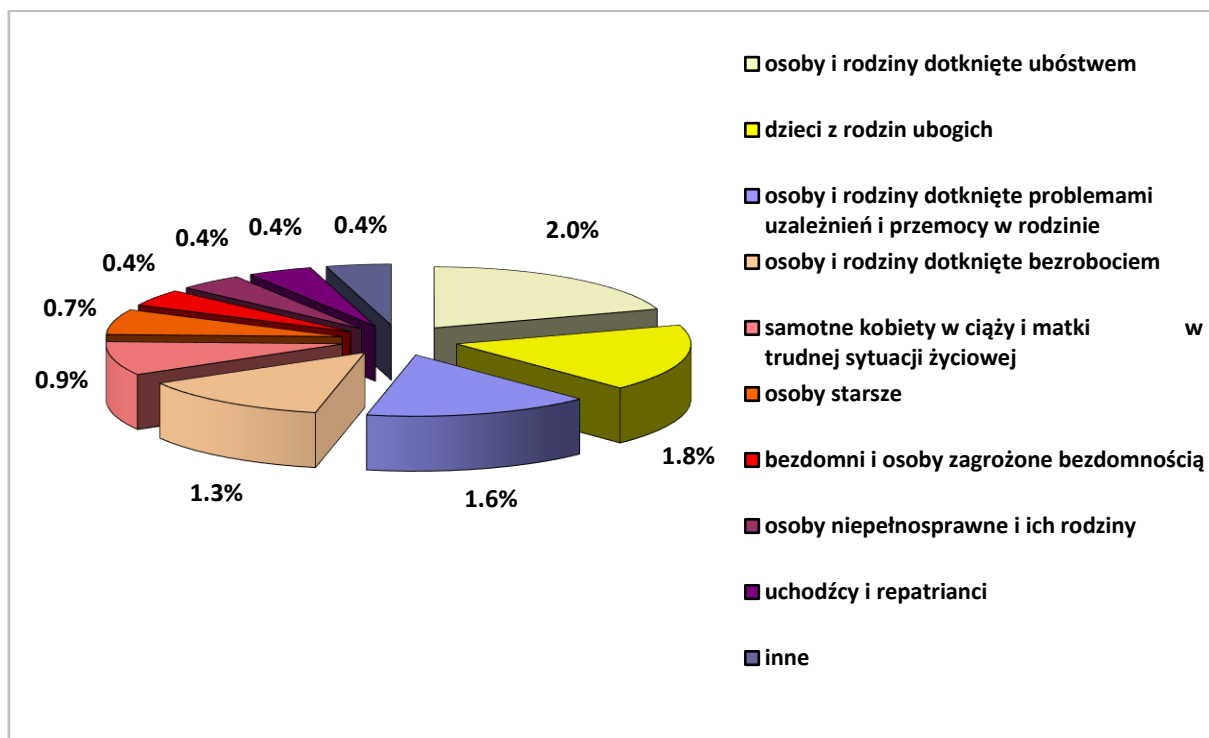
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wymieniali bezrobocie (23,9%), alkoholizm (19,6%) oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (13%). Często wskazywano na ubóstwo (10,9%),

niezaspokojenie potrzeb w zakresie edukacji (8,7%), eurosieroctwo (6,5%), a także narkomanie, problemy związane ze starzeniem się i nierówności społeczne (po 4,3%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób, rodzin i grup mieszkańców, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 7. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?

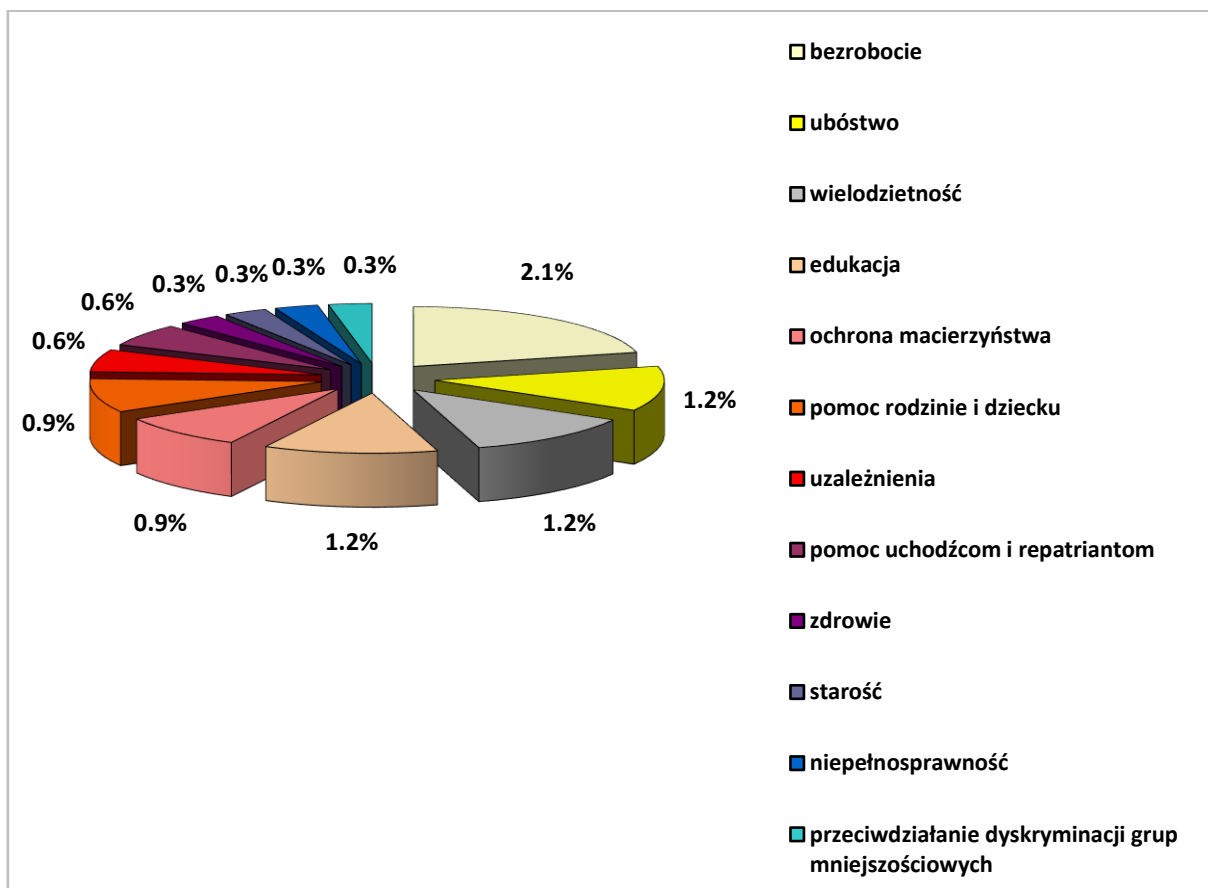

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najczęściej wskazywanymi przez badanych grupami najbardziej zagrożonymi marginalizacją i wykluczeniem społecznym były osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (20%) oraz dzieci z rodzin ubogich (17,8%). Liczne wskazania odnosiły się do osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (15,6%), osób i rodzin dotkniętych bezrobociem (13,3%) oraz samotnych kobiet w ciąży i matek w trudnej sytuacji życiowej (8,9%). Do często wskazywanych kategorii osób, rodzin i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym zaliczono również osoby starsze (6,7%), bezdomnych i osoby zagrożone bezdomnością oraz osoby niepełnosprawne i ich rodziny, a także uchodźców i repatriantów (po 4,4%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. W jakim obszarze oferty pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?

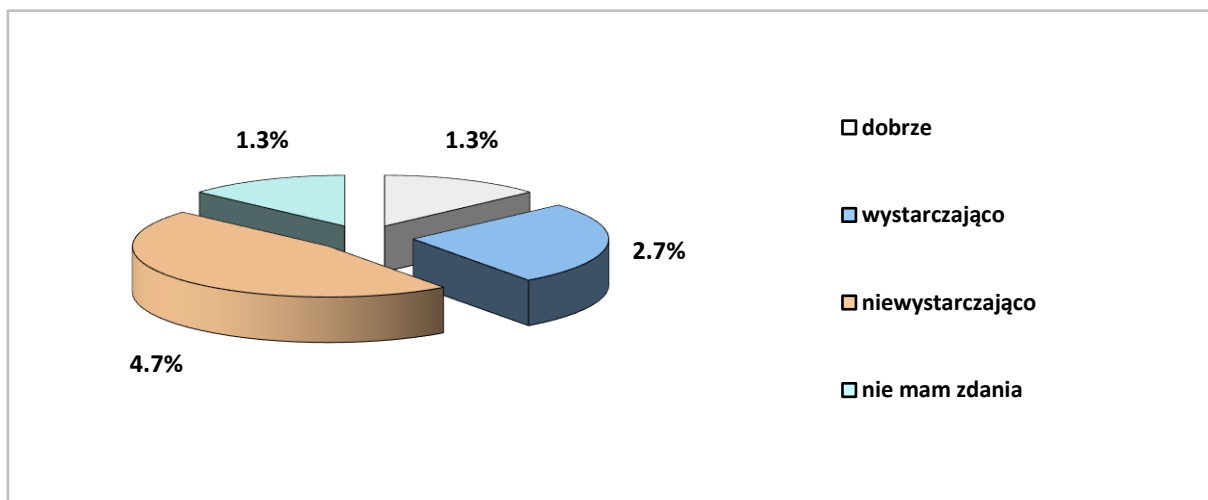
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: bezrobocie (21,2%), ubóstwo, wielodzietność i edukacja (po 12,1%), ochrona macierzyństwa oraz pomoc rodzinie i dziecku (po 9,1%), uzależnienia oraz pomoc uchodźcom i repatriantom (po 6,1%), a także zdrowie, starość, niepełnosprawność i przeciwdziałanie dyskryminacji grup mniejszościowych (po 3%).

Uczestnicy badania identyfikowali także problemy, które najczęściej dotyczą rodzin w gminie. Za najważniejsze z nich uznano bezrobocie, które często prowadzi do obniżenia statusu materialnego rodzin, uzależnienia (szczególnie alkoholizm) i przemoc w rodzinie oraz ubóstwo i złą sytuację mieszkaniową, a także stale rosnące wymagania stawiane dzieciom w szkołach.

W sondażu poruszono również kwestie oceny działań wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych do rodzin i dzieci realizowanych w gminie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne adresowane do rodzin i dzieci?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (46,7%) stwierdziło, że realizowane w gminie działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne adresowane do rodzin i dzieci są niewystarczające. Za wystarczające uznało je 26,7% ankietowanych, a kolejne 13,3% określiło je jako dobre. Tyle samo pytanych miało trudności z udzieleniem odpowiedzi na to pytanie.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zintensyfikowanie działań pomocowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych i osób będących w trudnej sytuacji materialnej.

W tym kontekście badani wskazywali na potrzebę zapewnienia dostępu do psychologów, poradnictwa i terapii rodzinnej oraz resocjalizacyjnej, zwiększenia pomocy materialnej i niematerialnej, a także zintensyfikowania działań profilaktycznych. Za równie ważne uznali organizowanie akcji charytatywnych, przedsięwzięć służących aktywizacji oraz imprez zapobiegających wykluczeniu społecznemu. Według ankietowanych należy także wzmocnić działania instytucji pomocowych, a efektywne wsparcie będzie możliwe dzięki lepszemu zdiagnozowaniu problemów i potrzeb rodzin.

Respondenci odpowiadali również na pytanie, o co należałoby poszerzyć ofertę spędzania czasu wolnego w gminie dla dzieci i młodzieży, osób w wieku produkcyjnym oraz osób starszych. Wśród propozycji dla dzieci i młodzieży najczęściej wskazywano na rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, pozaszkolnych i wakacyjnych (szczególnie sportowych), utworzenie drużyny koszykarskiej, organizowanie ciekawych spotkań,

warsztatów plenerowych, wycieczek oraz wyjazdów do kina i teatru, a także umożliwienie powstawania klubów młodzieżowych.

Według ankietowanych ofertę spędzania czasu wolnego osób w wieku produkcyjnym należy wzbogacić o spotkania i wyjazdy integracyjne, większą liczbę imprez gminnych, ciekawe prelekcje i szkolenia oraz wspólne zajęcia sportowo-rekreacyjne (np. jogging). Seniorom natomiast, należy umożliwić częstsze spotkania dzięki utworzeniu małych klubów seniora w miejscowościach gminnych, organizować wycieczki integracyjne oraz wspólne wyjazdy (np. do kina), a także stworzyć miejsca rozrywki (np. kawiarnie, gra w bingo).

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin i dzieci. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, Policję i Straż Gminną oraz Kościół.

14. BEZROBOCIE

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu, w latach 2014-2016 liczba osób bezrobotnych w gminie sukcesywnie malała: 262 osoby na koniec 2014 r., 195 osób na koniec roku następnego, 175 osób na koniec 2016 r. Podobnie zmniejszał się udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W 2014 r. wśród pozostających bez pracy kobiety stanowiły połowę (131 kobiet w stosunku do 131 mężczyzn), w kolejnych latach Kobiety stanowiły większość osób bezrobotnych w gminie, a ich liczba na koniec 2015 r. wyniosła 110 (w stosunku do 85 mężczyzn) i 99 (w stosunku do 76 mężczyzn) na koniec 2016 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba bezrobotnych w gminie	262	195	175
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	7,09%	5,36%	4,64%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	131	110	99
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	50,0%	56,4%	56,6%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2014-2016 w powiecie kołobrzeskim, województwie zachodniopomorskim i w kraju.

Tabela 36. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
stopa bezrobocia w powiecie kołobrzeskim	11,5%	9,2%	7,9%
stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	15,6%	13,3%	11,0%
stopa bezrobocia w kraju	11,5%	9,8%	8,3%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W roku 2014 stopa bezrobocia w powiecie kołobrzeskim była na takim samym poziomie jak stopa bezrobocia w kraju i niższa niż stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim, natomiast w latach 2015-2016 powiat kołobrzeski charakteryzował się niższą, w stosunku do województwa zachodniopomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2016 r. przedstawia poniższa tabela.

37. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	37	25	67,57
25-34 lata	45	35	77,78
35-44 lata	29	17	58,62
45-54 lata	24	8	33,33
55-59 lat	22	13	59,09
60 lat i więcej	18	1	5,56
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	19	6	31,58
1-3 miesiące	45	19	42,22
3-6 miesięcy	31	22	70,97
6-12 miesięcy	31	16	51,61
12-24 miesięcy	27	19	70,37
powyżej 24 miesięcy	22	17	77,27

staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	30	13	43,33
do 1 roku	27	19	70,37
1-5 lat	42	23	54,76
5-10 lat	29	18	62,07
10-20 lat	22	18	81,82
20-30 lat	19	7	36,84
30 lat i więcej	6	1	16,67
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	12	11	91,67
policealne i średnie zawodowe	34	22	64,71
średnie ogólnokształcące	14	9	64,29
zasadnicze zawodowe	64	30	46,88
gimnazjalne i niższe	51	27	52,94

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Na koniec 2016 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (45 osób) i 18-24 lata (37 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (45 osób) oraz od 3 do 6 miesięcy i od 6 do 12 miesięcy (po 31 osób), osoby z niewielkim doświadczeniem zawodowym od 1 roku do 5 lat (42 osoby), osoby bez stażu pracy (30 osób) i ze stażem od 5 do 10 lat (29 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (64 osoby) oraz gimnazjalnym i niższym (51 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (77,78%) i 18-24 lata (67,57%), osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy (77,27%), od 3 do 6 miesięcy (70,97%) i od 12 do 24 miesięcy (70,37%), osób ze stażem pracy od 10 do 20 lat (81,82%) i ze stażem pracy do 1 roku (70,37%) oraz osób z wykształceniem wyższym (91,67%), policealnym i średnim zawodowym (64,71%) oraz średnim ogólnokształcącym (64,29%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

Brak zatrudnienia jest na terenie gminy jednym z istotnych problemów społecznych. Taka konkluzja płynie też z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców. Uznali oni bezrobocie za jeden z ważniejszych problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, ograniczanie jego skutków za jedną z bardziej nieefektywnych sfer działania pomocy społecznej, a osoby i rodziny dotknięte bezrobociem wymienili jako grupy zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Nie należy przy tym zapominać, że pozostawanie bez pracy prowadzi zwykle do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju. Co prawda w gminie Dygowo w 2016 r. odnotowano spadek poziomu bezrobocia, ale w dalszym ciągu jest on jednak wysoki. Problemy, jakie powoduje brak zatrudnienia, odciskają silne piętno w życiu i świadomości dotkniętych bezrobociem osób, rodzin i całych środowisk. Sytuacja ta wymaga uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi trudne zadanie w zakresie niwelowania skutków bezrobocia.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie. Wsparcia z powodu bezdomności udzielono jednej osobie w 2014 r., w latach 2015-2016 pomocy z tego powodu nie przyznawano.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Przemoc w rodzinie jest patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką wspomnianych problemów i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Dygowo w latach 2014-2016.

Tabela 38. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2014-2016 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków	2014	2015	2016
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych (w zł)	74 080	68 307	87 782
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii (w zł)	2 145	2 500	2 552
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (w zł)	5 808	3 705	3 904
razem	82 034	74 512	94 237

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie.

W analizowanym okresie kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem ulegały wahaniom, zwiększały się środki przeznaczane na przeciwdziałanie narkomanii, natomiast kwoty środków wydatkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie także się wahały.

Mieszkańcy mogą korzystać ze wsparcia instytucji w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Wykaz jednostek wsparcia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
2.	Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy	
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
4.	Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych	ul. Kołobrzeska 28, 78-113 Dygowo
5.	Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Funkcjonujące na terenie gminy Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadzą nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne w zakresie psychoterapii uzależnień, porad prawnych i terapii psychologicznej. W 2016 r. z różnych form pomocy skorzystało 208 osób, m.in. instruktor ds. uzależnień przeprowadził 184 konsultacje, obejmując wsparciem 25 osób, radca prawny udzielał porad podczas 9 dyżurów, psycholog zrealizował 33 konsultacje, ponadto przeprowadzono 7 wywiadów środowiskowych.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące lokalnego rynku napojów alkoholowych oraz działalności GKRPA w gminie Dygowo w latach 2014-2016 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 40. Lokalny rynek napojów alkoholowych w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	20	21	18
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	18	–	1
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	25	46	3
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	25	46	3
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie.

W latach 2014-2016 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie utrzymywała się na zbliżonym poziomie (odpowiednio: 20, 21, 18). Liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała znacznym wahaniom (25 w 2014 r., 46 w 2015 r., 3 w 2016 r.), taka sama była również liczba pozytywnych opinii w sprawie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W analizowanym okresie nie wydawano decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, nie wydawano także negatywnych opinii w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2014 r. przeprowadzono 18 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w roku następnym punktów sprzedaży nie kontrolowano, a w ostatnim roku analizy sprawdzono tylko 1 punkt sprzedaży.

Tabela 41. Działalność GKRPA w latach 2014-2016 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	16	17	11
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	12	7	8
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	2	3
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	2	2	2
liczba osób wobec, których członkowie GKRPA brali udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ZI	4	29	12

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu z 16 osobami w 2014 r., w 2015 r. z 17 osobami, natomiast w 2016 r. liczba takich osób zmniejszyła się do 11. W rozpatrywanym okresie GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w 2014 r. wobec 12 osób, w 2015 r. wobec 7 osób, a w 2016 r. wobec 8 osób.

Jeśli chodzi o przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, to w 2014 r. GKRPA nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, w 2015 r. skontaktowano się z 2 osobami, a rok później z 3 osobami doznającymi przemocy w rodzinie. Na terapię dla sprawców przemocy w rodzinie skierowano po 2 osoby w każdym analizowanym roku. Liczba osób, wobec których członkowie GKRPA brali udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ZI ulegała w latach 2014-2016 dużym wahaniom (odpowiednio: 4, 29, 12).

W ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmowano także działania profilaktyczne, m.in:

- warsztaty dotyczące przeciwdziałania narkomanii przeprowadzone w placówkach oświatowych na terenie gminy Dygowo;
- kampania informacyjna „Żyje się raz”, promująca zdrowy tryb życia i przeciwdziałanie uzależnieniom;
- zajęcia nauki gry na bębnach dla dzieci i młodzieży;
- przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych, w których uczestniczyło 90 osób;
- sfinansowanie kosztów kolonii dla 18 dzieci;
- szkolenia edukacyjno-profilaktyczne dla 20 osób dorosłych;
- programy profilaktyczne „Reaguj na przemoc” oraz „Postaw na rodzinę!”;
- projekt socjalny „Mały krok nieprawidłowościom stop”, dla uczniów klas I-III gimnazjum oraz ich rodziców (zrealizowano prelekcję dla rodziców i 18 zajęć warsztatowych dla dzieci).

W 2016 r. w związku z zaistnieniem przemocy w rodzinie z inicjatywy GKRPA uruchomiono 3 procedury „Niebieskiej Karty”, prowadzono także rozmowy interwencyjne z 1 osobą stosującą przemoc i nadużywającą alkoholu. Dokonano również diagnozy sytuacji rodzinnej 3 osób doznających przemocy, ponadto motywowano 1 sprawcę przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz 3 dorosłe ofiary przemocy do zgłaszania się do specjalistycznych jednostek pomocowych.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 17 rodzinom (49 osób w rodzinach) w 2014 r., 13 rodzinom (40 osób w rodzinach) w 2015 r. i 8 rodzinom (10 osób w rodzinach) w 2016 r. Przemoc w rodzinie była przyczyną przyznania pomocy 1 rodzinie (3 osoby w rodzinie) w 2014 r. i takiej samej liczbie (1 rodzina, 3 osoby w rodzinie) w 2015 r. Wsparcia z powodu narkomanii w latach 2014-2016 nie udzielano.

17. SYTUACJA DZIECKA

Badania ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na terenie gminy placówkach oświatowych pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 12 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych, nauczycieli lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych i wychowawczych:

- Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Dygowie (liczba uczniów: 281, liczba nauczycieli: 35),
- Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza we Wrzosowie (liczba uczniów: 192, liczba nauczycieli: 23),
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Czerninie (liczba uczniów: 145, liczba nauczycieli: 15).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają pedagoga i logopedę, opieką pielęgniarską objęci są uczniowie 2 szkół, natomiast ani jedna placówka nie zapewnia pomocy psychologa i doradcy zawodowego.

Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów, w każdej z nich zauważono potrzebę zwiększenia liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem wsparcia. Ogół placówek posiada dostęp do Internetu. Dwie z ankietowanych szkół zapewniają dzieciom i młodzieży dostęp do sali gimnastycznej. W Zespole Szkół we Wrzosowie funkcjonują klasy integracyjne.

Przedstawiciele Szkoły Podstawowej w Czerninie zauważyli trudności z dojazdem na zajęcia uczniów z miejscowości Czernin Kolonia spowodowane brakiem autobusów.

Ankietowane placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań, m.in. koła przedmiotowe, językowe, informatyczne, dziennikarskie, historyczne, przyrodnicze, matematyczne, sportowe (UKS), plastyczne, muzyczne (chór szkolny), teatralne, recytatorskie oraz zajęcia komunikacyjne, profilaktyczne, z zasad ruchu drogowego rozwijające umiejętności społeczne uczniów, koło Caritas i wolontariat.

Jednocześnie we wszystkich jednostkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (3 placówki), korekcyjno-kompensacyjne (3), logopedyczne (3), socjoterapeutyczne (2), psychoterapeutyczne (1), rewalidacyjne (2) i gimnastyka korekcyjna (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog zachowań nieakceptowalnych i zjawisk patologicznych,

obejmujący 15 zmiennych. Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezradność i niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz brak czasu i zainteresowania poświęcanego dzieciom ze strony rodziców, a także dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się głównie do nadużywania alkoholu przez rodziców. Za równie ważne uznano trudną sytuację ekonomiczną rodzin, często wynikającą z bezrobocia, jak również brak więzi rodzinnych oraz występujące przypadki agresji. Wspomniano też o nieprawidłowych relacjach koleżeńskich i rodzinnych, braku aspiracji i oczekiwań wobec dzieci, a także zaniedbaniach dotyczących higieny osobistej.

Wypełniając zamknięte katalogi negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 42. Nieakceptowalne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2015/2016

rodzaj nieakceptowalnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono występowania
palenie papierosów	18	1
sięganie po alkohol	–	3
sięganie po narkotyki	–	3
niszczenie mienia szkolnego	7	2
kradzieże	4	1
dyskryminacja	11	1
udział w grupach negatywnych	–	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	7	1
autoagresja	1	2
ucieczki z domu	1	2
przestępczość ujawniona	–	3
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	10	–
zaniedbanie przez dom	23	–
przemoc w rodzinie	2	2
wykorzystywanie seksualne	–	3

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Wśród problemów występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży stwierdzano najczęściej: zaniedbanie przez dom, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego, sięganie przez uczniów po papierosy, przypadki dyskryminacji (szczególnie społecznej, związanej ze statusem materialnym) oraz stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się środowisku ucznia, a zwłaszcza jego sytuacji rodzinnej, relacjom dzieci rodzice, sposobom porozumiewania się z nastolatkami oraz negatywnym wpływom nowoczesnych technologii (Internet, telefony komórkowe) na relacje interpersonalne. Zwracali także uwagę, iż należy dokładnie zdiagnozować problemy uzależnień (dopalacze, nikotyna) i przemocy w rodzinie oraz agresji w grupie rówieśniczej, a także przyczyny niepowodzeń wychowawczych. W opinii ankietowanych ważne jest także wskazanie właściwych form spędzania czasu wolnego i sposobów wspierania dzieci, prowadzenie działań profilaktycznych (szczególnie antynikotynowych) oraz dotyczących agresji i przemocy. Wspomniano również o pozyskiwaniu informacji o uczniach i zespołach klasowych w kontekście problemów edukacyjnych oraz określeniu praw i obowiązków dzieci poza szkołą.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów podejmowane na terenie szkoły

We wszystkich ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich można wymienić pogadanki, warsztaty i prelekcje eliminujące przejawy uzależnień, agresji i przemocy, spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin, a także indywidualne rozmowy z uczniami i lekcje wychowawcze. Uczniowie biorą czynny udział w konkursach i spektaklach teatralnych o tematyce profilaktycznej, zapoznają się z broszurami oraz filmami edukacyjnymi, a także samodzielnie tworzą gazetki profilaktyczne. Organizowane są także zajęcia z zakresu bezpieczeństwa w sieci i przeciwdziałania cyberprzemocy. W szkołach przeprowadzono następujące programy profilaktyczne, społeczne i edukacyjne: „Aktywna szkoła – Aktywny uczeń”, „Bezpieczna Szkoła”, „Trzymaj formę”, „Rok szkoły w ruchu”, „W-f z klasą”, „Bezpiecznie w domu” i „Bezpiecznie po drodze”.

Działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę zintensyfikowania działalności w zakresie zapobiegania agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, zarówno fizycznej, jak i werbalnej, eliminowanie zjawiska dyskryminacji oraz organizowania zajęć warsztatowych z udziałem specjalistów. Zdaniem respondentów konieczne jest także ustalenie czytelnych dla dzieci i młodzieży zasad zachowania, podtrzymywanie dobrych relacji uczeń – nauczyciel rodzic,

kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne czyny i zachowanie oraz podniesienie poziomu kultury osobistej i językowej.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów

Przedstawiciele dwóch ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania ogólne i zebrania klasowe z wychowawcami, spotkania z Radą Rodziców, mają miejsce również kontakty telefoniczne oraz konsultacje indywidualne, podczas których omawiane są problemy dydaktyczne i wypracowywane są metody działań naprawczych. Placówki oświatowe wskazują rodzinom przeżywającym trudności odpowiednie formy wsparcia oraz kierują do właściwych instytucji pomocowych. Rodzice aktywnie uczestniczą też w życiu szkoły, realizując wspólne inicjatywy, pomagając przy organizacji uroczystości i imprez klasowych oraz wycieczek szkolnych, a także pozyskując środki finansowe na potrzeby placówek.

Przedstawiciele jednej z placówek uznali współpracę za niezadowalającą ze względu na znikome zaangażowanie rodziców w proces kształcenia ich dzieci. Wskazując działania usprawniające współpracę szkół z rodzicami, ankietowani wymieniali najczęściej nieustanne motywowanie i mobilizowanie rodziców do stałych kontaktów z nauczycielami i wychowawcami (szczególnie uczniów drugorocznych i sprawiających problemy wychowawcze), prowadzenie pedagogizacji rodziców oraz właściwe rozpoznanie oczekiwań rodziców wobec szkoły.

Współpraca szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny za zadowalającą. Do podmiotów tych zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, Straż Gminną, Radę Sołecką, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminny Zespół Oświaty i Kultury, Sąd Rejonowy, kuratorów sądowych, ośrodki zdrowia, specjalistów z Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, Ośrodek Wczesnej Interwencji, Caritas, Powiatowy Urząd Pracy, OHP, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Kołobrzegu, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Dom Pomocy Społecznej, Klub Motocyklowy „Voyager” oraz Piekarnię „Bravo”.

Współpraca polega m.in. na stałym kontakcie z jednostkami pomocowymi, wymianie informacji o zaistniałych problemach i wzajemnym wsparciu, a także udzielaniu pomocy socjalnej i materialnej, dofinansowaniu podręczników, wycieczek i wycieczek uczniów, wsparciu psychologicznym, pomocy w dożywianiu dzieci, prowadzeniu szkoleń, realizowaniu

wspólnych projektów, sporządzaniu badań i diagnoz psychologiczno-pedagogicznych, jak również organizowaniu działań pomocowych, kiermaszy, konkursów, warsztatów, pogadanek i prelekcji, mobilizowaniu młodzieży, nauczycieli oraz rodziców do angażowania się w akcje społeczne, a także uczestnictwie w imprezach szkolnych.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego i dóbr kultury, umożliwienie rozwoju zainteresowań i uzdolnień oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. Wśród innych ważnych potrzeb za niezbędne uznano dalsze wspieranie dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez zwiększenie pomocy materialnej, szczególnie doposażenie w materiały, podręczniki i przybory szkolne, dofinansowanie wypoczynku letniego, wyjazdów i wycieczek oraz objęcie większej liczby dzieci dożywianiem w placówkach. Respondenci podkreślili także potrzebę tworzenia ogólnodostępnych miejsc spotkań (np. świetlice wiejskie), zwiększenia zainteresowania rodziców własnymi dziećmi oraz zdecydowanej poprawy higieny osobistej. Uczestnicy badania zaproponowali również opracowanie ankiety diagnozującej najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży.

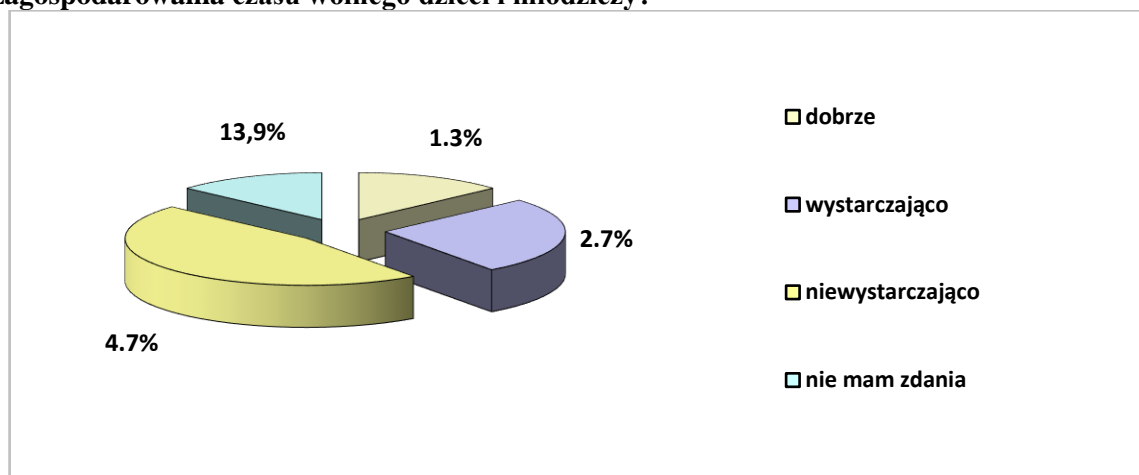
Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na konieczność monitorowania sytuacji dzieci w domu rodzinnym, umożliwienie indywidualnego rozwoju, rozbudzanie aspiracji i poszerzanie horyzontów, a także wspieranie w osiąganiu osobistych celów oraz zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Za równie ważne ankietowani uznali wspieranie uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej, rozszerzenie współpracy z organizacjami i jednostkami pomocowymi oraz sponsorami, a także kontynuowanie działań profilaktycznych uświadamiających skutki uzależnień (organizowanie spotkań ze specjalistami – psychologami, pedagogami, lekarzami i policjantami). Respondenci zwrócili również uwagę na potrzebę prowadzenia pedagogizacji rodziców oraz warsztatów dla rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Ankietowani szczególnie nacisk położyli na poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych rozwijających zainteresowania uczniów, wprowadzenie nowoczesnych pomocy naukowych wzbogacających proces kształcenia, a także zwiększenie zaangażowania rodziców w rozwiązywanie problemów dzieci.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie w opinii mieszkańców

Uczestników badania poproszono także o wyrażenie opinii na temat organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 46,7% ankietowanych organizacja i zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie są niewystarczające. Jednocześnie 26,7% respondentów uznało, że są one wystarczające, a kolejne 13,3% badanych określiło je jako dobre. Prawie 14% badanych nie miało zdania w tej sprawie.

W ankiecie poruszono również kwestie czynników ograniczających rozwój dzieci i młodzieży oraz problemów, które dotyczą najmłodszych mieszkańców gminy. W odpowiedzi na pytanie o czynniki, które ograniczają rozwój dzieci i młodzieży, ankietowani wymieniali najczęściej niezaspokojenie potrzeb w zakresie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań i miejsc spotkań przystosowanych dla młodzieży, a także brak dostępu do dóbr kultury oraz niewystarczające środki finansowe na dodatkowe działania. Za równie ważne uznano patologie występujące w rodzinach, szczególnie alkoholizm obojga rodziców, uzależnienie od nowoczesnych technologii (komputer, Internet, telefon komórkowy), popadanie w tzw. złe towarzystwo, palenie marihuany, a także problemy ekonomiczne rodzin, niski poziom edukacji oraz brak kontroli ze strony odpowiednich służb. Z kolei diagnozując problemy, które dotyczą dzieci i młodzieży w gminie, respondenci wskazywali najczęściej uzależnienia od alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz dysfunkcje związane z ich zażywaniem. Ankietowani zwrócili także uwagę na brak zajęć pozaszkolnych i kół zainteresowań, niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego, zbyt łatwy dostęp do używek oraz agresję w grupach rówieśniczych. W dalszej kolejności wymieniono przeciążenie nauką i

obowiązkami szkolnymi, problemy i dysfunkcje występujące w domu rodzinnym, trudności w kontaktach nauczyciele – rodzice – dzieci oraz marginalizację dzieci wiejskich.

Uczestnicy badania zgłaszali także propozycje działań, które należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży. Najczęściej postulowali atrakcyjne zagospodarowanie czasu wolnego (wyjazdy do kina, teatru, na basen), rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania, imprez kulturalnych oraz wprowadzenie nowych dyscyplin sportowych, a także rozbudowę istniejącej infrastruktury (świetlice wiejskie). Według ankietowanych należy także prowadzić działania profilaktyczne (narkomania, alkoholizm, przemoc), zorganizować darmowy dojazd młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych, usprawnić kontakt szkół z rodzicami, zwiększyć monitoring rodzin wielodzietnych i niewydolnych wychowawczo oraz poprawić proces kształcenia dzieci.

18. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie do 9,6 miliona w 2035 r., co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju.

Struktura wiekowa ludności gminy Dygowo jest w pewnym sensie potwierdzeniem tej tendencji. Pomimo wahającej się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, udział osób starszych w populacji gminy jest dość wysoki. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 43. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba mieszkańców gminy ogółem	5 649	5 625	5 705
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	850	906	807
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	15,05%	16,11%	14,15%

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w latach 2014-2016 ulegał wahaniom i wynosił odpowiednio: 15,05%, 16,11 i 14,15%. Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie, w 2016 r. były 33 osoby w wieku 61-70 lat oraz 27 osób w wieku 71 lat i więcej.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy także usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych, które pozbawione są opieki i pomocy ze strony rodziny. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu

kontakty z otoczeniem. Liczba osób, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie przyznawał tego rodzaju świadczenie, ulegała niewielkiemu wzrostowi: 9 osób w 2014 r., 13 osób w 2015 r. i 14 osób w 2016 r.

Warto dodać, że w gminie Dygowo realizowany jest wojewódzki projekt Zachodniopomorska Karta Seniora, którego celem jest promowanie wartości wieku dojrzałego poprzez włączenie osób 60+ w aktywność społeczną, wspieranie osób starszych w regionie oraz zachęcanie seniorów do korzystania z dóbr kultury.

Ponadto przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dygowie funkcjonuje Klub Seniora „Sercem Młodzi”, który prowadzi działalność na rzecz wszechstronnej aktywizacji intelektualnej, społecznej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej osób starszych.

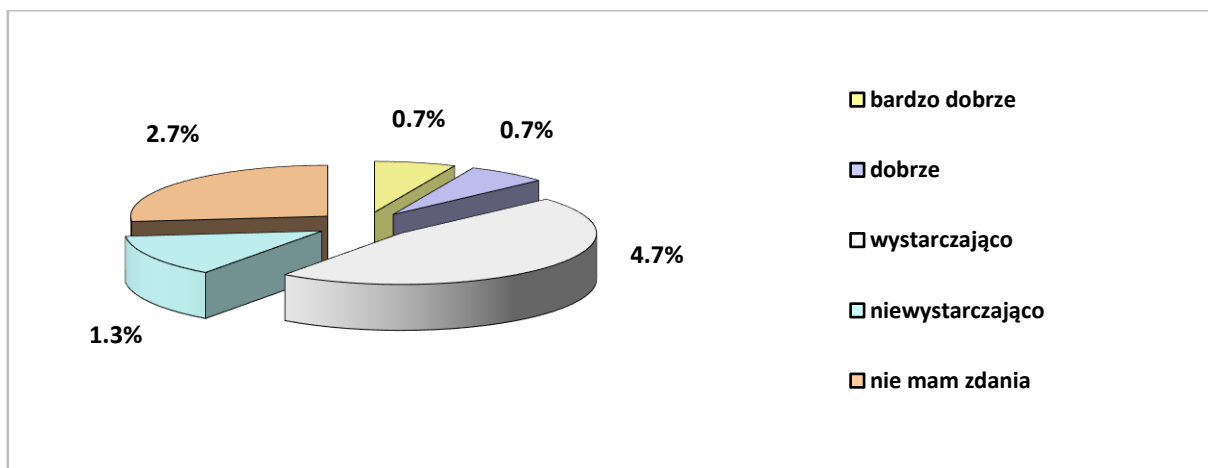
Z przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania ankietowego wynika, że 6,7% uczestników badania uznało osoby starsze za grupę najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a działania podejmowane w gminie na rzecz wsparcia osób starszych wskazało jako najbardziej niezadowolające 3% respondentów.

Identyfikując problemy, jakie dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali najczęściej samotność, problemy zdrowotne oraz niedostateczny dostęp do świadczeń opieki medycznej, a także brak ofert pracy i dyskryminację ze względu na wiek. Za równie ważne uznano marginalizację i wykluczenie społeczne, niewystarczającą opiekę ze strony jednostek pomocowych oraz trudności z załatwianiem spraw urzędowych.

Wskazując działania, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób starszych, najczęściej postulowano organizowanie zajęć, kół zainteresowań i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, zapewnienie bezpłatnej i systemowej opieki domowej oraz pomoc w załatwianiu spraw życia codziennego, a także podejmowanie działań ograniczających marginalizację i wykluczenie społeczne seniorów. Według badanych należy także przeprowadzać akcje społeczne kształtujące pozytywny obraz osób starszych oraz usprawnić przepływ informacji.

W ankiecie zawarto pytanie odnoszące się do oceny działań realizowanych na terenie gminy adresowanych do osób starszych. Prawie 47% badanych oceniło działania adresowane do osób starszych za wystarczające, a kolejne 13,4% ankietowanych przyznało, że są dobre lub bardzo dobre. Jednocześnie 13,3% respondentów stwierdziło, że są one niewystarczające. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 26,7% pytanych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Jak Pani/Pana ocenia realizowane w gminie działania adresowane do osób starszych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Taki podział wskazań może sugerować, iż problemy osób starszych są dostrzegane przez jej mieszkańców, a działania adresowane do seniorów zostały pozytywnie ocenione przez większość ankietowanych. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb osób starszych w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, bowiem 87,5% uczestników badania przeprowadzonego na potrzeby opracowania dokumentu strategii rozwiązywania problemów społecznych to osoby poniżej 55. roku życia, a 12,5% to osoby z grupy wiekowej 56-65 lat, natomiast osoby powyżej 65. roku życia, czyli najbardziej uwrażliwione na kwestie odnoszące się do grupy seniorów, nie były w ogóle reprezentowane.

19. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z uwagi na to, że, jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2002 r. w gminie Dygowo mieszkało ogółem 608 osób niepełnosprawnych. Było wśród nich 325 mężczyzn i 283 kobiety. W ramach ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w gminie odnotowano 480 osób niepełnosprawnych prawnie i 128 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej ludności gminy wynosił 11,1%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Dygowie wynika, że w latach 2014-2016 niepełnosprawność była drugim, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2014-2016.

Tabela 44. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba rodzin	64	64	56
liczba osób łącznie w rodzinach	200	177	128

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

W 2014 r. z pomocy społecznej udzielonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie z powodu niepełnosprawności skorzystały 64 rodziny liczące 200 osób. Ponadto w 2014 r. wypłacono 299 świadczeń (na łączną kwotę 23 320 zł) w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W 2015 r. z pomocy GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystały również 64 rodziny liczące 177 osób. W tym samym roku wypłacono 223 świadczenia (na łączną kwotę 17 940 zł) w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W ostatnim roku analizy ze wsparcia GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystało 56 rodzin liczących 128 osób. Wypłacono także 184 dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (na łączną kwotę 17 910 zł).

Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu, dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy Dygowo w latach 2014-2016. Dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 45. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom do lat 16	4	5	8
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom powyżej 16. roku życia	83	83	73

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu

Z przedstawionych danych wynika, iż w analizowanym okresie liczba orzeczeń wydanych dzieciom ulegała wahaniom, najwyższą wartość osiągając w 2016 r. (8 orzeczeń). W latach 2014-2015 liczba orzeczeń wydanych osobom dorosłym utrzymywała się na takim samym poziomie (po 83), natomiast w 2016 r. ich liczba zmniejszyła się do 73.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w gminie Dygowo mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, które

dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się oraz dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Warto dodać, że na terenie gminy Dygowo funkcjonują jednostki wsparcia dla osób niepełnosprawnych:

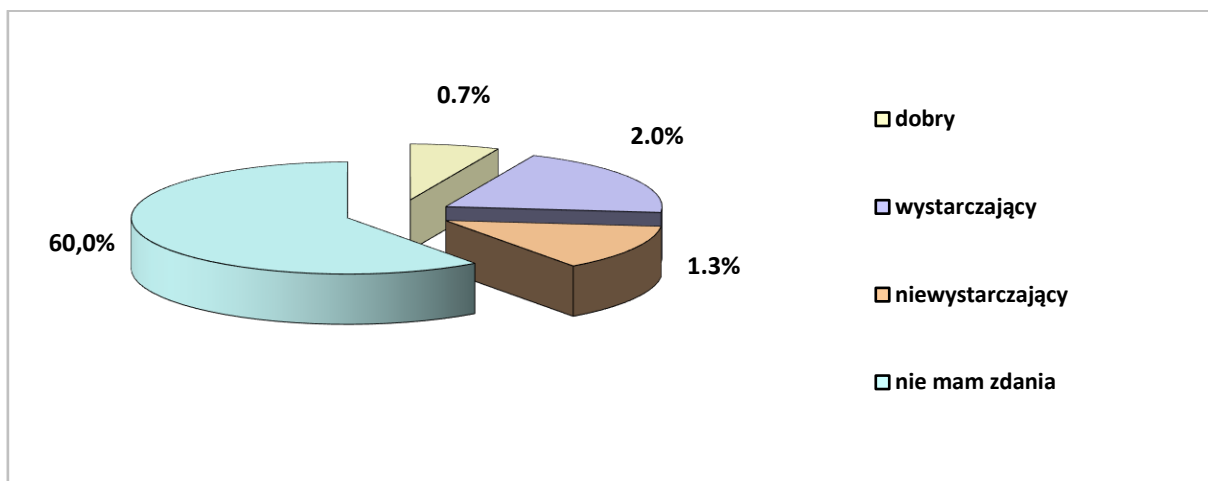
- Dom Pomocy Społecznej we Włósciborzu – zapewnia całodobową opiekę oraz rehabilitację i terapię zajęciową osobom przewlekle somatycznie chorym, dysponuje 105 miejscami,
- Dom Pomocy Społecznej w Piotrowicach – prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Opieki „Senior”, udziela całodobowej opieki osobom psychicznie chorym, posiada 41 miejsc,
- Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym i Potrzebującym Opieki „Senior” – zajmuje się wsparciem finansowym i rzeczowym osób niepełnosprawnych, chorych, seniorów, ofiar przemocy oraz osób będących w trudnej sytuacji materialnej, a także ze środowisk po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym zapytano mieszkańców o problemy i bariery, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych oraz o działania, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie. Odpowiadając na pytanie, z jakimi problemami borykają się osoby niepełnosprawne, ankietowani wskazywali przede wszystkim bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, a także niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów oraz brak ofert pracy. Badani zwrócili również uwagę na marginalizację i wykluczenie z życia społecznego.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o działania, jakie należy podjąć, aby poprawić sytuację osób niepełnosprawnych i ich rodzin, najczęściej wymieniano poprawę infrastruktury gminnej ułatwiającej codzienne funkcjonowanie i dostęp do budynków użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych, aktywizację społeczną i zawodową oraz organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje, a także zainstalowanie sygnalizacji świetlnej na przejściach dla pieszych (szczególnie na głównym skrzyżowaniu z drogą nr 163).

W kolejnych pytaniach badanych poproszono o opinię na temat dostępu do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz o ocenę działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

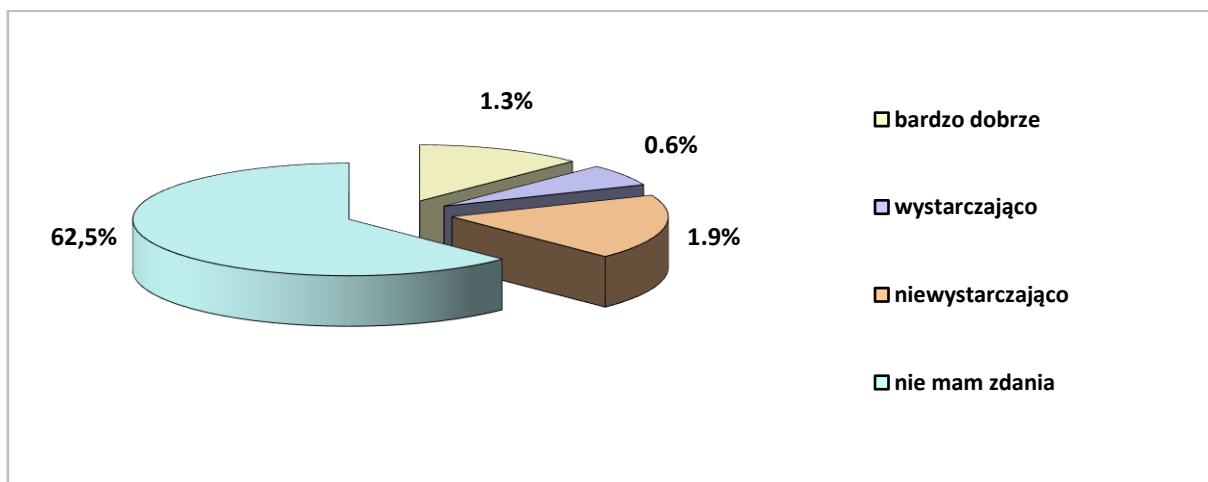
Wykres 12. Jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek respondentów (60%) nie potrafił ocenić dostępu do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. Prawie 27% ankietowanych stwierdziło, że jest on dobry lub wystarczający. Zdaniem 13,3% badanych jest on niewystarczający.

Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania na rzecz osób niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności z oceną realizowanych w gminie działań na rzecz osób niepełnosprawnych miało aż 62,5% badanych. Według 18,8% działania te są niewystarczające. Jednocześnie 12,5% ankietowanych określiło je jako bardzo dobre, a kolejne 6,3% respondentów przyznało, że są one wystarczające.

Należy odnotować, iż problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin są w gminie na tyle istotne, że zostały zauważone przez jej mieszkańców. Jednocześnie ponad 4% uczestników badania zaliczyło osoby niepełnosprawne i ich rodziny do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a działania podejmowane w gminie na rzecz

pomocy osobom niepełnosprawnym wskazało jako najbardziej niezadowolające 3% respondentów. Biorąc pod uwagę wszystkie dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego, trzeba zaliczyć tę kwestię do istotnych problemów społecznych, z jakimi muszą się zmierzyć instytucje pomocowe działające na terenie gminy.

20. RÓWNOŚĆ SZANS Kobiet I MĘŻCZYŹN

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn wynika z postanowień Traktatu Amsterdamskiego oraz Rozporządzeń Rady Europejskiej i jest obligatoryjna dla wszystkich podmiotów korzystających ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są: segregacja pionowa i pozioma rynku pracy; różnice w płacach kobiet i mężczyzn; mała dostępność elastycznych form czasu pracy; niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych; niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji; przemoc ze względu na płeć; niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia; niewystarczający system opieki przedszkolnej; stereotypy płci we wszystkich obszarach; dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć i odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W rozpatrywanym okresie struktura ludności gminy pod względem płci nie ulegała zasadniczym zmianom. W latach 2014-2016 wśród ludności gminy Dygowo stale więcej niż połowę stanowiły kobiety. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie ludności gminy ulegał niewielkim wahaniom – 50,91% w 2014 r., 50,56% w 2015 r., 50,97% w 2016 r. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 46. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba ludności gminy ogółem	5 649	5 625	5 705
liczba kobiet	2 876	2 844	2 908
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,91%	50,56%	50,97%

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

W 2014 r. połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie stanowiły kobiety, natomiast w latach 2015-2016 kobiety stanowiły większość wśród osób pozostających bez pracy, a ich odsetek wzrastał w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 47. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
liczba osób bezrobotnych w gminie ogółem	262	195	175
liczba bezrobotnych kobiet	131	110	99
udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	50,00%	56,41%	56,57%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Z powyższych danych wynika, że w gminie Dygowo w roku 2014 liczba bezrobotnych kobiet była na takim samym poziomie jak liczba bezrobotnych mężczyzn, a udział bezrobotnych kobiet w liczbie osób bezrobotnych był niższy niż udział kobiet w ludności gminy, z czego wynika, iż skala bezrobocia była w 2014 r. wyższa wśród mężczyzn niż wśród kobiet. W latach 2015-2016 sytuacja uległa zmianie, a liczba kobiet pozostających bez zatrudnienia przewyższyła liczbę bezrobotnych mężczyzn. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie osób bezrobotnych w analizowanych latach był stale wyższy niż udział kobiet w ludności gminy, z czego wynika, iż skala bezrobocia była w latach 2015-2016 wyższa wśród kobiet niż wśród mężczyzn.

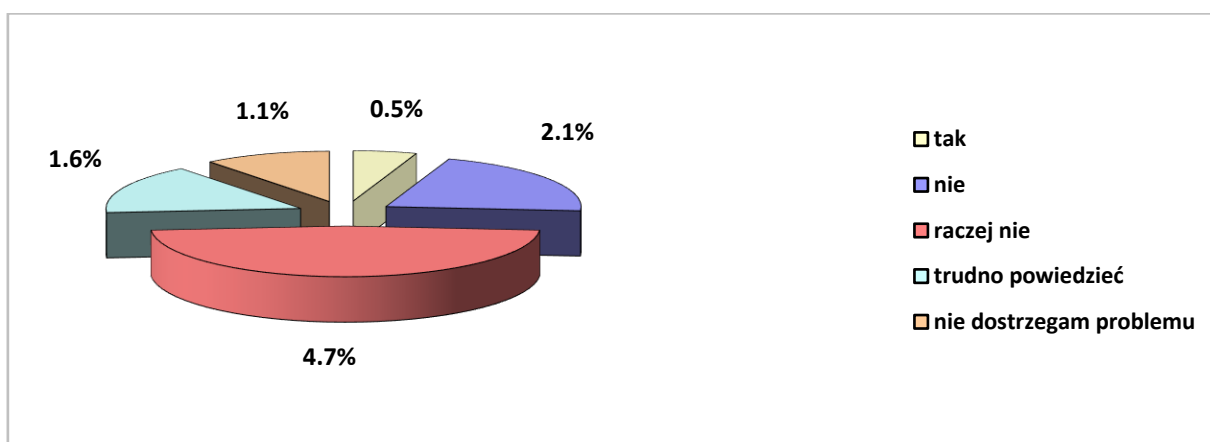
Należy też zauważyć, że według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu w 2016 r. kobiety stanowiły większość wśród najlepiej wykształconych bezrobotnych z gminy Dygowo. W grupie bezrobotnych z gminy z wykształceniem wyższym kobiety stanowiły zdecydowaną większość – aż 91,67%, w grupie z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 64,71%, a w grupie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 64,29%. Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety stanowiły jednocześnie większość wśród osób bezrobotnych w wieku 25-34 lata (77,78%), 18-24 lata (67,57%), 55-59 lata (59,09%) i 35-44 lata (58,62%), wśród osób bezrobotnych ze stażem pracy od 10 do 20 lat (81,82%), ze stażem do 1 roku (70,37%), ze stażem pracy od 5 do 10 lat (62,07%) i ze stażem pracy od 1 do 5 lat (54,76%), jak również wśród osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (77,27%), od 3 do 6 miesięcy (70,97%), od 12 do 24 miesięcy (70,37%) oraz od 6 do 12 miesięcy (51,61%).

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. O ile analiza struktury bezrobocia pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można

szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono 19 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców gminy oraz pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W pierwszej poruszanej kwestii ankietowani odpowiadali na pytanie, czy nierówność szans kobiet i mężczyzn jest problemem społecznym. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

Dane z badania ankietowego.

Większość ankietowanych (68,5%) odpowiedziała na to pytanie przecząco, a kolejne 10,5% badanych w ogóle nie dostrzega problemu. Tylko 5,3% respondentów postrzega nierówność szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 15,8% pytanych.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenie do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć. W odpowiedzi 57,9% badanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety. Prawie 32% ankietowanych nie dostrzega problemu, a 10,5% respondentów miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Nikt z uczestników badania nie przyznał, że problem ten dotyczy mężczyzn.

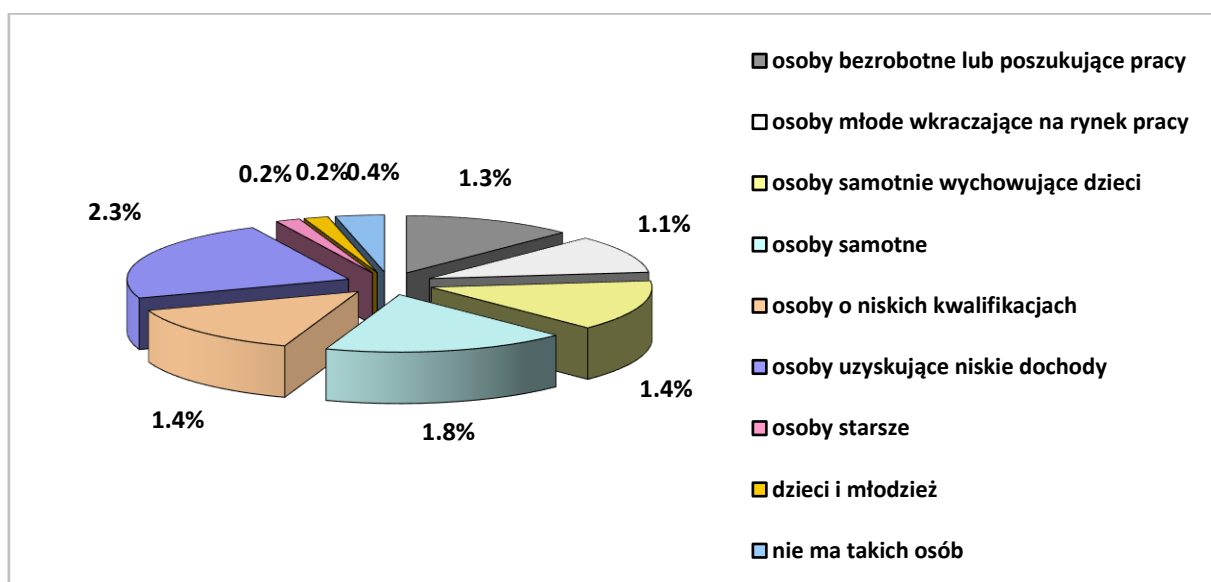
Kolejna kwestia dotyczyła opinii na temat ograniczenia przez płeć możliwości kariery zawodowej. Według 84,2% ankietowanych płeć nie ogranicza możliwości kariery zawodowej, natomiast 15,8% badanych jest przekonane, że płeć ogranicza możliwości w tym zakresie.

W następnym pytaniu sondowano ankietowanych, czy spotkali się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszeli. Większość ankietowanych (63,2%) nie zetknęła się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć. Jednocześnie 36,8% badanych przyznało, że o takich przypadkach słyszało.

Odpowiadając na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć, wszyscy badani odpowiedzieli przecząco.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie grupy osób najbardziej zagrożonych w gminie dyskryminacją ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 15. Jakie grupy mieszkańców gminy są zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć?

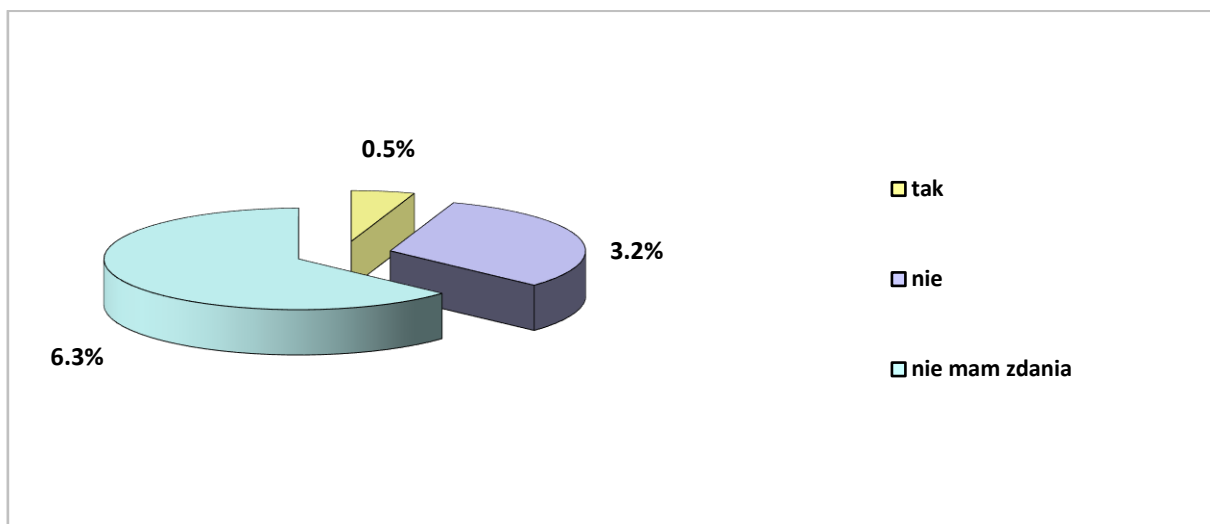
Dane z badania ankietowego.

Najczęściej wskazywano odpowiedź, że są to osoby uzyskujące niskie dochody (23,2%), osoby samotne (17,9%), osoby samotnie wychowujące dzieci i osoby o niskich kwalifikacjach (po 14,3%). Wymieniono również m.in. osoby bezrobotne lub poszukujące pracy (12,5%), osoby młode wkraczające na rynek pracy (10,7%), a także osoby starsze oraz dzieci i młodzież (po 1,8%). Ponad 3% uczestników badania stwierdziło, że nie ma takich osób.

Kolejne pytanie dotyczyło skali problemu nierówności płci występującego w gminie. Ponad 26% ankietowanych uważa skalę problemu za niską, a kolejne 10,5% respondentów określiło ją jako średnią. Najwięcej badanych (42,1%) nie było w stanie udzielić odpowiedzi na to pytanie. Problemu nie dostrzega 21,1% pytanych.

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytanie o prowadzone w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Większość badanych (63,2%) nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Według 31,6% respondentów takie działania nie są w gminie prowadzone. Ponad 5% pytanych potwierdziło prowadzenie takich działań.

Wykres 16. Czy w gminie są prowadzone są działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Ocenie respondentów poddano także prowadzone w gminie działania. Jako wystarczające uznało je 22,2% uczestników badania, a kolejne 5,6% ankietowanych określiło je jako bardzo dobre. Jednocześnie 27,8% pytanych stwierdziło, że są one niewystarczające. Najwięcej badanych 44,4% nie wyraziło opinii w tej kwestii.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w gminie są dostrzegane przez jej mieszkańców i uwidaczniają się nie tylko w obszarze zatrudnienia. To uprawnia do sformułowania wniosku, iż należy podejmować działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony,

słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo; rodzina, dziecko i młodzież; uzależnienia, przemoc w rodzinie; bezdomność; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie • podejmowanie działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezrobocia wśród kobiet • prowadzenie działań służących aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy • rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • ograniczony wpływ na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy • brak działań służących ograniczaniu nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • malejący poziom bezrobocia, w tym wśród kobiet • niewzrastający poziom bezrobocia wśród osób w wieku 45 lat i więcej • zmniejszająca się skala zjawiska dziedziczenia bezrobocia • malejąca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • wzrastająca liczba inwestorów tworzących w gminie nowe miejsca pracy • możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> • brak dostępu osób bezrobotnych do europejskich rynków pracy • niedostateczne pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych UE) na ograniczanie bezrobocia w gminie • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • brak danych na temat poziomu nielegalnego zatrudnienia w gminie

<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań służących ograniczeniu zjawiska ubożenia mieszkańców gminy 	
---	--

RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie dysfunkcjom rodzin • prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami wymagającymi wsparcia • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dobrze rozwinięta baza dydaktyczna w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, zapewniająca właściwy rozwój uczniów • odpowiednia oferta zajęć pozalekcyjnych • dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • funkcjonowanie w gminie organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • dobra dostępność opieki medycznej w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • niedostateczna dostępność wyspecjalizowanej opieki medycznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • wystarczający zakres pracy socjalnej prowadzonej z rodzinami wymagającymi wsparcia • właściwe rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • odpowiednio rozwinięte poradnictwo specjalistyczne udzielane rodzinom • dobry przepływ informacji między instytucjami wspierającymi rodziny, dzieci i młodzież • odpowiednia do potrzeb dostępność opieki przedszkolnej • przeznaczanie przez gminę środków finansowych na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół podstawowych i gimnazjalnych • wystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niezaspokajanie potrzeb młodzieży w zakresie dostępu do szkolnictwa ponadgimnazjalnego w gminie (dostęp poza gminą) • niedostateczne zainteresowanie wolontariatem wśród dzieci i młodzieży • niewystarczający zakres świadczeń specjalistycznej opieki medycznej w gminie

<ul style="list-style-type: none"> • dostosowana do potrzeb oferta spędzania czasu wolnego • odpowiednia oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży • stale rosnące zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy • wystarczający zakres świadczeń medycznych dostępnych w gminie 	
UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców • kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych • funkcjonowanie w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych (niewystarczająco zaspokajają potrzeby) • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą domową • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie • programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (według potrzeb) • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • nieprowadzenie badań dotyczących problemu nielegalnego obrotu alkoholem w gminie • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i współuzależnień

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zadawalające efekty działań podejmowanych w celu leczenia uzależnień • zapewnianie pomocy psychospołecznej i prawnej wszystkim rodzinom wymagającym tego rodzaju wsparcia • wzrost świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • objęcie pomocą grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych wszystkich osób zainteresowanych wsparciem • wystarczająca kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • stale rosnąca świadomość zagrożenia uzależnieniami wśród dzieci i młodzieży • realizowanie gminnego harmonogramu działań w zakresie przeciwdziałania przemocy • objęcie poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie wszystkich rodzin potrzebujących wsparcia • niewzrastająca liczba osób wymagających podjęcia działań zespołu interdyscyplinarnego • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • niewzrastająca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieefektywne leczenie odwykowe z uzależnień • brak danych na temat zjawiska sięgania przez nieletnich po alkohol i narkotyki oraz nielegalnej sprzedaży napojów alkoholowych • brak organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności • prowadzenie działań zapobiegających zjawisku bezdomności • standaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym (zabezpieczenie pomocy poza gminą) • informowanie bezdomnych i osób zagrożonych bezdomnością o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • prowadzenie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych (w umieszczonych placówkach) • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin • wspieranie osób wychodzących z bezdomności (w umieszczonych placówkach) 	<ul style="list-style-type: none"> • niezapewnianie schronienia osobom bezdomnym na terenie gminy (zabezpieczanie schronienia według potrzeb w placówkach na terenie innych gmin) • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością

<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczające rozpoznanie zjawiska bezdomności w gminie • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością • standaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym (zabezpieczenie pomocy poza gminą) • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • wystarczające możliwości zapewnienia schronienia osobom bezdomnym na terenie gminy • brak napływu osób bezdomnych z innych gmin • wystarczające wsparcie udzielane osobom wychodzącym z bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska dyskryminacji osób bezdomnych • brak organizacji pozarządowych zajmujących się problemem bezdomności

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz wzmacniania potencjału osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie odpowiednią kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • funkcjonowanie w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia działających na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • podejmowanie działań mających na celu poprawienie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych • stwarzanie warunków do kontynuowania aktywności społecznej i zawodowej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • dostosowywanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób starszych • możliwość korzystania z oferty organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • niedostateczne działania prozdrowotne prowadzone wśród osób starszych • brak wolontariatu na rzecz osób starszych w gminie

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzmacnianie potencjału osób starszych • wystarczająca wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • wystarczająca dostępność oferty grup i instytucji wsparcia dla osób starszych • odpowiedni dostęp do małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) dla osób starszych • dobra dostępność domów pomocy społecznej • niewymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych • umożliwianie osobom starszym kontynuowania aktywności społecznej i zawodowej • dostrzeganie problemów i potrzeb osób starszych w gminie • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • zaspokajająca potrzeby liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób starszych w gminie • wzrost liczby osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • niedostateczna oferta działań prozdrowotnych

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • odpowiednia kadra pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak monitorowania liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • niezapewnianie wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • nietworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • nieuwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • nieprowadzenie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • niepodejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych

	<ul style="list-style-type: none"> • brak wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • społeczna akceptacja dla likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak danych na temat mieszkańców posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności • niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • brak specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • niewystarczająca oferta grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • niedostateczny dostęp do usług rehabilitacyjnych w gminie • stale rosnąca liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • niedostateczna wiedza społeczności lokalnej na temat problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • brak społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • niedostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych • brak wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • podnoszenie przez pracowników GOPS-u kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • umożliwianie wyrażania opinii na temat jakości obsługi przez klientów pomocy społecznej • aktualizowanie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych świadczących pomoc mieszkańcom gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • brak możliwości poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej w gminie • niefunkcjonowanie wolontariatu w pomocy społecznej

<ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • prowadzenie działań uświadamiających lokalną społeczność o roli i potrzebach sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • podnoszenie kwalifikacji przez pracowników zatrudnionych w miejscowym ośrodku pomocy społecznej • wystarczające działania zapobiegające wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • dostateczna wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • możliwość poprawy jakości obsługi beneficjentów pomocy społecznej • odpowiednio rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • odpowiednie zabezpieczenie finansowe gminy na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • włączanie się organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> • nieadekwatna do potrzeb liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • brak świadomości społeczności lokalnej co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej gminy Dygowo na lata 2018-2023. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

Działania te zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom**
- 2. Wspieranie rodziny**
- 3. Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- 4. Przeciwdziałanie uzależnieniom**
- 5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
- 6. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym**
- 7. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
- 8. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo na lata 2018-2023, jest następująca:

**W oparciu o zasady partycypacji społecznej Gmina Dygowo
dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców
i przeciwdziałania zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.**

Wypełnieniu przyjętej misji służy realizacja wypracowanych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

2. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1. Zapobieganie problemom ubóstwa, bezrobocia i bezdomności.

CELE OPERACYJNE

- 1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom zagrożonym lub dotkniętym ubóstwem.**
- 2. Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.**
- 3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.**

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel operacyjny 1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom zagrożonych lub dotkniętym ubóstwem:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji materialnej.
3. Zabezpieczanie potrzeb bytowych oraz dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego dzieciom z rodzin ubogich.
4. Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych i projektów socjalnych.
5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.
6. Organizowanie zbiórek odzieży, mebli i artykułów gospodarstwa domowego z przeznaczeniem dla osób ubogich.
7. Realizacja projektów i programów na rzecz zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.

Cel operacyjny 2. Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

1. Upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach.
2. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy.
3. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi i pozostającymi bez pracy z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.
4. Podejmowanie działań mających na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym.
5. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.

6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych, mogących tworzyć miejsca pracy.
7. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych.

Cel operacyjny 3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym:

1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy.
2. Pomoc finansowa i rzeczowa osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.
3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.

Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania, czas realizacji

Podmioty odpowiedzialne	Partnerzy	Źródła finansowania	Czas realizacji
Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.	Powiatowy Urząd Pracy, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, fundusze organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.	Działania ciągłe 2018-2023

Zakładane efekty realizacji celu strategicznego:

- pobudzanie aktywności zawodowej i edukacyjnej osób najuboższych,
- wzrost liczby osób zaktywizowanych,
- niwelowanie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- wzrost liczby inwestorów zainteresowanych tworzeniem nowych miejsc pracy,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje gminy.

Wskaźniki monitoringowe realizacji celu strategicznego:

- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób zatrudnionych do prac interwencyjnych i społecznie użytecznych
- liczba nowych inwestorów,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

CEL STRATEGICZNY 2. Wzmacnianie potencjału rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

CELE OPERACYJNE

- 1. Podnoszenie poziomu i jakości funkcjonowania rodzin, udzielanie pomocy rodzinom w kryzysie.**
- 2. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.**
- 3. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, dbałość o jakość i rezultaty procesu wychowania i kształcenia.**

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel operacyjny 1. Podnoszenie poziomu i jakości funkcjonowania rodzin, udzielanie pomocy rodzinom w kryzysie:

1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny odpowiedzialnej zarówno wobec swoich członków, jak i społeczeństwa.
2. Organizowanie szkoleń i realizacja projektów mających na celu edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.
3. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
4. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych.
5. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.

6. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
7. Podejmowanie w razie wystąpienia takiej potrzeby działań w celu tworzenia grup wsparcia dla rodzin problemowych.
8. Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej).
9. Analiza potrzeb i sytuacji osób samotnie wychowujących dzieci.
10. Integrowanie prowadzonych działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Cel operacyjny 2. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
4. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy.
5. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.
6. Tworzenie, w miarę wystąpienia takiej potrzeby, grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
7. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii oraz Kościołem.

Cel operacyjny 3. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, dbałość o jakość i rezultaty procesu wychowania i kształcenia:

1. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.
2. Zapewnienie odpowiedniej jakości i poziomu procesu wychowania i kształcenia w placówkach oświatowych na terenie gminy.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce.
5. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia, m.in. poprzez organizację nauczania indywidualnego.
6. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.
7. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.
8. Rozwój świetlic dla dzieci i młodzieży umożliwiających poszerzenie zainteresowań i oferujących wsparcie.
9. Objęcie pomocą stypendialną uczniów z rodzin ubogich i znajdujących się w trudnej sytuacji.
10. Rozwijanie form wsparcia dla uczniów uzdolnionych.

Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania, czas realizacji

Podmioty odpowiedzialne	Partnerzy	Źródła finansowania	Czas realizacji
Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.	Działania ciągłe 2018-2023

Zakładane efekty realizacji celu strategicznego:

- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy,
- sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie,
- sprawnie funkcjonujący system oświaty, zapewniający wsparcie dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Wskaźniki monitoringowe realizacji celu strategicznego:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym,
- liczba udzielonych porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba uczniów z rodzin ubogich i znajdujących się w trudnej sytuacji objętych pomocą stypendialną,
- liczba i rodzaj przedsięwzięć służących promocji osiągnięć uczniów uzdolnionych.

CEL STRATEGICZNY 3. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.

CELE OPERACYJNE

- 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń medycznych, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.**

2. Promowanie zdrowego stylu życia, tworzenie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel operacyjny 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń medycznych, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej:

1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz w miarę możliwości ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów.
2. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy.
3. Prowadzenie profilaktyki prozdrowotnej w przedszkolach i szkołach na terenie gminy.
4. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców.

Cel operacyjny 2. Promowanie zdrowego stylu życia, tworzenie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców:

1. Utrzymanie na bardzo dobrym poziomie bazy rekreacyjno-sportowej dostępnej dla mieszkańców.
2. Inicjowanie powstawania klubów aktywności fizycznej, promocja aktywnych form spędzania czasu wolnego.
3. Wspieranie działalności klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych.

Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania, czas realizacji

Podmioty odpowiedzialne	Partnerzy	Źródła finansowania	Czas realizacji
Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, świetlice.	Placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.	Działania ciągle 2018-2023

Zakładane efekty realizacji celu strategicznego:

- poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy,

- rozwój różnych form aktywności fizycznej mieszkańców,
- utrzymanie bazy rekreacyjno-sportowej.

Wskaźniki monitoringowe realizacji celu strategicznego:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba uczestników przedsięwzięć o charakterze sportowo-rekreacyjnym.

CEL STRATEGICZNY 4. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.

CELE OPERACYJNE

- 1. Utrzymanie osób starszych oraz niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, zapewnienie im właściwej opieki.**
- 2. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.**
- 3. Ograniczenie skutków niepełnosprawności, aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.**

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel operacyjny 1. Utrzymanie osób starszych oraz niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, zapewnienie im właściwej opieki:

1. Podjęcie próby zainicjowania działań z zakresu usług pielęgniarstwa środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
3. Zapewnienie dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych.
4. Realizacja projektów i programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie działań mających na celu pomoc członkom rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
6. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym.

Cel operacyjny 2. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym, prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.

2. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu osób starszych.
3. Kontynuacja działalności Klubu Seniora na terenie gminy.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z Kościołem.
5. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, edukacyjnych i rekreacyjnych.
6. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Cel operacyjny 3. Ograniczenie skutków niepełnosprawności, aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie:

1. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych w oparciu o dostępne informacje, jak i uwagi przekazywane przez organizacje skupiające osoby niepełnosprawne.
2. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach mających na celu zdobycie kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy.
3. Zintensyfikowanie działań zmierzających do likwidacji barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i otoczeniu domowym.
4. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków do uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
5. Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, w tym organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
6. Popularyzowanie wolontariatu na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych w codziennym życiu.
7. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania, czas realizacji

Podmioty odpowiedzialne	Partnerzy	Źródła finansowania	Czas realizacji
Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne,	Działania ciągłe 2018-2023

	Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.	
--	---	--	--

Zakładane efekty realizacji celu strategicznego:

- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym,
- podniesienie jakości świadczonych im usług,
- poszerzenie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia,
- podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne,
- integracja ze środowiskiem,
- rozszerzenie wolontariatu.

Wskaźniki monitoringowe realizacji celu strategicznego::

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane GOPS-u oraz PCPR-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.
- liczba przedsięwzięć organizowanych z myślą o aktywnym spędzaniu czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne.

CEL STRATEGICZNY 5.: Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.

CELE OPERACYJNE

1. Przeciwdziałanie przestępczości.

- 2. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym.**
- 3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.**

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel operacyjny 1. Przeciwdziałanie przestępczości:

1. Współpraca jednostek gminy z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
2. Uwrażliwianie mieszkańców na potrzebę wzajemnej ochrony przed przestępczością.
3. Monitorowanie środowiska szkolnego, podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym.
4. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat przestępczości i jej skutków.

Cel operacyjny 2. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym:

1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.
2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.
3. Tworzenie przyjaznego środowiska szkolnego, dbałość o właściwy klimat umożliwiający rozwój inteligencji emocjonalnej uczniów.

Cel operacyjny 3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy:

1. Rozwój współpracy z uprawnionymi służbami w celu realizacji działań o charakterze prewencyjnym w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez samorząd i mieszkańców.
2. Podejmowanie inwestycji mających na celu zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze.
3. Rozpropagowanie systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach.

Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania, czas realizacji

Podmioty odpowiedzialne	Partnerzy	Źródła finansowania	Czas realizacji
Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna.	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii	Działania ciągle 2018-2023

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.		Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.	
---	--	---	--

Zakładane efekty realizacji celu strategicznego:

- zmniejszenie zagrożenia przestępczością,
- zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
- poprawa bezpieczeństwa na drodze.

Wskaźniki monitoringowe realizacji celu strategicznego:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym z udziałem nieletnich,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

CEL STRATEGICZNY 6.: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

CELE OPERACYJNE

1. **Podnoszenie jakości świadczonych usług, doskonalenie kadr pomocy społecznej.**
2. **Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.**
3. **Wspieranie dialogu społeczności lokalnej z władzami samorządowymi.**

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel operacyjny 1. Podnoszenie jakości świadczonych usług, doskonalenie kadr pomocy społecznej.

1. Zapewnienie odpowiedniej jakości funkcjonowania pomocy społecznej poprzez dostosowywanie struktury kadrowej i warunków lokalowych do aktualnych potrzeb, rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Doskonalenie kadr pomocy społecznej, zapewnienie niezbędnych środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.

3. Rozwój usług elektronicznych.
4. Udostępnianie mieszkańcom informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych.
5. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.
6. Zacieśnianie współpracy różnych podmiotów w celu podniesienia skuteczności wsparcia skierowanego do osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz ich rodzin.
7. Prowadzenie działań promocyjnych mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej w środowisku lokalnym.
8. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy, sektorem pozarządowym oraz Kościołem.

Cel operacyjny 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego:

1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy poprzez udział w istniejących organizacjach pozarządowych oraz zachęcanie do tworzenia podmiotów trzeciego sektora.
2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych, udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.

Cel operacyjny 3. Wspieranie dialogu społeczności lokalnej z władzami samorządowymi:

1. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmocnienie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.
2. Poszerzenie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.

Podmioty odpowiedzialne, partnerzy, źródła finansowania, czas realizacji

Podmioty odpowiedzialne	Partnerzy	Źródła finansowania	Czas realizacji
Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki	Organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego,	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne	Działania ciągłe 2018-2023

organizacyjne gminy.	Kościół, społeczność lokalna.	programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.	
----------------------	-------------------------------	--	--

Zakładane efekty realizacji celu strategicznego:

- profesjonalna kadra pomocy społecznej,
- wysoka jakość świadczonych usług,
- zróżnicowane i efektywne formy współpracy z sektorem pozarządowym,
- większa aktywność mieszkańców gminy,
- wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

Wskaźniki monitoringowe realizacji celu strategicznego:

- liczba szkoleń i i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.

3. WDROŻENIE, MONITOROWANIE REALIZACJI, EWALUACJA STRATEGII

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo na lata 2018-2023 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie.

Monitoring zapisów strategicznych będzie prowadzony przez Zespół, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone w dokumencie strategii działania przynoszą zakładane zmiany.

Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, będzie przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane sformułowane w dokumencie wskaźniki monitoringowe. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszenia skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także, jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

W ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo mogą być realizowane programy i projekty zgodne z przyjętymi w dokumencie działaniami.

4. PROGNOZA ZMIAN

Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo,
- zmniejszenia skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zmniejszenia liczby osób bezrobotnych,
- eliminowania zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,

- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- polepszenia dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, jak również specjalistycznych usług medycznych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenia liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia,
- zapobiegania wykluczenia cyfrowego osób starszych,
- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
- podniesienia jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zapobiegania patologiom wśród nieletnich,
- umocnienia współpracy sąsiedzkiej w walce z przestępczością,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze,
- podniesienia poziomu profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,

- podniesienia poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach.

5. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli oraz w formie graficznej na wykresie.

Tabela 48. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo na lata 2018-2023

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:					
2018	2019	2020	2021	2022	2023
17.303.071	16.766.972	17.186.147	17.615.802	17.988.885	18.507.602

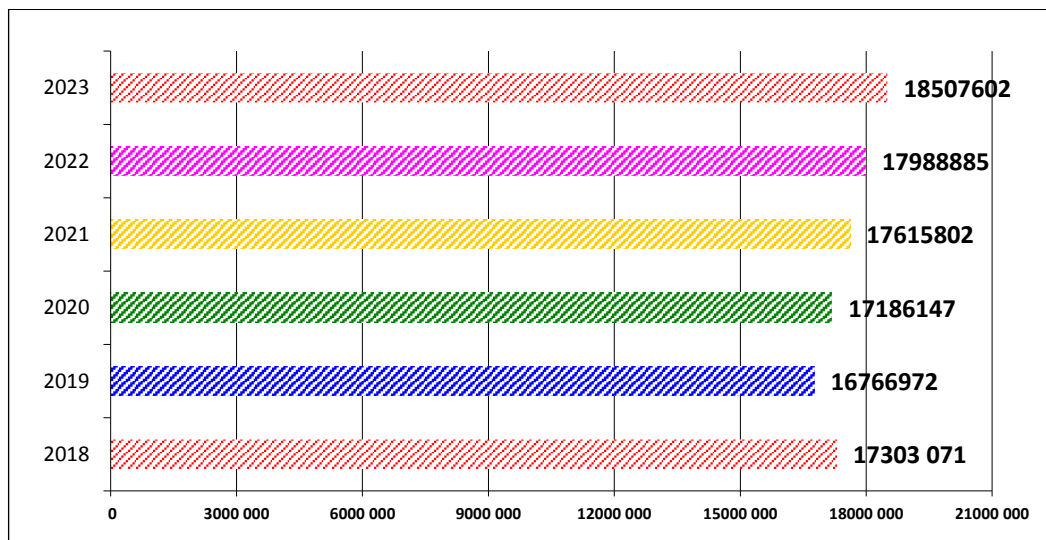
Do przygotowania ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dygowo przyjęto założenia wynikające z prognoz wydatków na pomoc społeczną, edukację, oświatę, kulturę, bezpieczeństwo publiczne, profilaktykę zdrowotną, uzależnienia, wsparcie organizacji pozarządowych. Prognozy wydatków oparto na danych z roku 2017 z uwzględnieniem średniego wzrostu ww. wydatków 2,5% w skali roku oraz realnych możliwości i potrzeb w powyższym zakresie.

Tabela 49. Prognoza wydatków na lata 2018-2023

dział	plan na 2017	2017	2018*2,5 %	2019*2,5 %	2020*2,5 %	2021*2,5 %	2022*2,5 %	2023*2,5 %
pomoc społeczna, itd. 851,852,855	7.032.000	7.032.000	7.002.000 (plan budżetu na 2018)	7.177.050	7.356.476	7.540.388	7.728.898	7.922.120
oświata (projekt kompetencje uczniów...)	8.370.000	8.370.000 -300.000 =8.070.000	8.070.000 -432.000 =7.638.000 7.828.950	7.282.950 -147.000 =7.681.950	7.873.999	8.070.849	8.272.620	8.479.436
kultura fizyczna	485.000	497.125	509.553	522.292	535.349	548.733	562.451	576.513
świetlice, kultura, biblioteki	822.000	842.550	863.614	885.204	907.334	930.017	953.268	977.100
organizacje pozarządowe	5.000	5.125	5.253	5.384	5.519	5.657	5.798	5.943
stypendia	48.000	49.200	50.430	51.690	52.983	54.308	55.665	57.057
bezpieczeństwo publiczne (obrona cywilna, OPS, zarz. kryzysowe)	988.000	1.012.700	1.038.018	1.038.018 -600.000 (zakup samochodów) =438.018	448.968	460.193	471.697	483.490
profilaktyka zdrowotna	5.000	5.125	5.253	5.384	5.519	5.657	5.798	5.943
ogółem		16.671.700	17.303.071	16.766.972	17.186.147	17.615.802	17.988.885	18.507.602

Poniżej przedstawiono wykres prezentujący skalę wydatków zaplanowanych w ramach finansowych Strategii.

Wykres 17. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach realizacji strategii

UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo na lata 2018-2023 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych

przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2014-2016	16
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2014-2016	16
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2014-2016.....	17
Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2016 r.....	18

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne.....	20
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2014-2016.....	21
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016.....	21
Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2014-2016	22
Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego i oświatowe w gminie w roku szkolnym 2015/2016.....	23
Tabela 10. Placówki kultury w gminie w 2016 r.	25
Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2016 r.	26
Tabela 12. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2016 r.	27
Tabela 13. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2016 r.	27
Tabela 14. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2016 r.	28
Tabela 15. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2016 r.	33
Tabela 16. Dane dotyczące przestępczości stwierdzonej na terenie gminy w 2016 r.	35
Tabela 17. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.	36
Tabela 18. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.	37
Tabela 19. Środki finansowe wydatkowane na pomoc mieszkańcom w latach 2014-2016.....	38
Tabela 20. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016	39
Tabela 21. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 r.	39
Tabela 22. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2016 r.	39
Tabela 23. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2016.....	40
Tabela 24. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2014-2016	41
Tabela 25. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2014-2016.....	42
Tabela 26. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2014-2016	43
Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2014-2016.....	43
Tabela 28. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2016 r.....	45
Tabela 29. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2014-2016	45
Tabela 30. Instytucje działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2016 r.....	45
Tabela 31. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2016 r.....	47
Tabela 32. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2014-2016	48
Tabela 33. Organizacje pozarządowe w gminie w 2016 r.....	49
Tabela 34. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2016 r.	49
Tabela 35. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016	54
Tabela 36. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2014-2016	55
37. Bezrobotni w gminie na koniec 2016 r. według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....	55
Tabela 38. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2014-2016 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	58
Tabela 39. Wykaz jednostek wsparcia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie	59
Tabela 40. Lokalny rynek napojów alkoholowych w gminie w latach 2014-2016.....	59
Tabela 41. Działalność GKRPA w latach 2014-2016 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	60
Tabela 42. Nieakceptowalne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2015/2016.....	63
Tabela 43. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2014-2016	68
Tabela 44. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2014-2016	71
Tabela 45. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2014-2016	71
Tabela 46. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2014-2016	74
Tabela 47. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2014-2016.....	75
Tabela 48. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dygowo na lata 2018-2023	104
Tabela 49. Prognoza wydatków na lata 2018-2023	104

Wykresy

Wykres 1. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?	24
Wykres 2. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?	25
Wykres 3. Jaki jest dostęp do placówek ochrony zdrowia w gminie?	29
Wykres 4. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?.....	34
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	35
Wykres 6. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?	50
Wykres 7. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?.....	51
Wykres 8. W jakim obszarze oferty pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?	52
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania edukacyjne, wychowawcze i profilaktyczne adresowane do rodzin i dzieci?	53
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	67
Wykres 11. Jak Pani/Pana ocenia realizowane w gminie działania adresowane do osób starszych? ...	69
Wykres 12. Jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?	73
Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania na rzecz osób niepełnosprawnych?	73
Wykres 14. Czy postrzega Pani/Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?	76
Wykres 15. Jakie grupy mieszkańców gminy są zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć?.....	77
Wykres 16. Czy w gminie są prowadzone są działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	78
Wykres 17. Szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach realizacji strategii.....	105